

Tytsjerksteradiel

Kadernota 2026 - 2029

Deze Kadernota schetst onze koers voor de komende jaren. Het helpt de gemeenteraad bij het maken van keuzes voor de begroting 2026 en de jaren daarna.

1.1 Inhoudsopgave

1.2 Ynlieding.....	4
1.3 Leeswijzer	5
1.4 IN VOGELVLUCHT	6
1.4.1 Inleiding	6
2 KADERNOTA 2026–2029	17
2.1 Ontwikkelingen Kadernota 2026–2029	17
2.1.1 Startsituatie	17
2.1.2 Tussentijdse raadsbesluiten	17
2.1.3 Gemeentefonds	17
2.1.4 Bestaand beleid	21
2.1.5 Ontwikkeling lopende prijzen	21
2.1.6 Nieuw of gewijzigd beleid.....	22
2.1.7 Samenvatting Kadernota.....	24
2.2 Reserves en weerstandsvermogen.....	27
2.3 Ontwikkelingen in beleid.....	34
2.4 Voorstel aan de raad	54
BIJLAGE I Financiële samenvatting	55
3 BIJLAGE II Vervallen onderwerpen	61
3.3 Toelichting per vervallen onderwerp.....	70

1.2 Ynlieding

Mei de ein yn sicht....

Foar jo leit de lêste kadernota fan dizze riedsperioade. De opmaat foar de begrutting 2026 dy't yn maart beslikke wurdt mei gemeenteriedsferkiezings wernei't koers jûn wurde kin oan de takomst fan ús gemeente. Dat wy yntusken ynhelle wurde troch ferkiezings foar ús nasjonale parlemint, tsja.... It is, wat it is.

Mar dat nasjonale regear soarget al foar holle brekkens. Der is troch de VNG in akkoart sletten, dat noch in tal iepen einen hat. De fraach is as yn septimber – de begrutting fan dit demissjonêre kabinet – de ôfspraken mei de VNG noch rjocht oerein steane as net. Guon sizze it biedt kânsen om ek oare saken te fersilverjen en oaren sizze, wy meie bliid wêze as wy de ôfspraken sa as makke oerein hâlde kinne.

Dit is al jierren it probleem. Struktureel jild mist en dêrmei is it neffens de spulrigels dreech om ynfestearrings te dwaan dy't ús mienskip hurd nedich hat. Wy ha yn dizze kadernota de útdaagings goed op in rige set en besocht se ek op jild te setten. It binne rûzingen, mar dan ha wy yn elts gefal iets fan rjochting.

It ûnreplik guod en de ynfestearrings op ús mienskipshûzen en om dy romtes fan moeting, ûnderwiis en sport wer by de tiid te bringen is ien fan de grutste ynfestearrings dy't foar eigen rekken komt. Fansels binne der mear útdaagings, lykas de enerzytransysje of ferduorsuming, mar in grut part fan dy útdaaging hinget fan eksterne faktoaren ôf.

It is in ûnwisse, rûzige tiid. Dat makket dat wy amper witte wêr't wy earst en lêst sjen moatte om saken op te pakken. De eigenstannige organisaasje en it gefoel wer in 'eigen' klub te wêzen soarget foar nij elan binnen de organisaasje. Wy kinne wat en wolle dat ek beetpakke. Wichtigste is: wat earst en wat lêst. Dy útdaaging ha wy noch net hielendal skerp. Dêr moatte wy mei mekoar oer te set.

Dit ynsicht yn de finansjele útdaagings, de transparante keuzes dy't makke wurde kinne, it foarútsjoch foar nei 2026; wy tinke dat it allegearre hanfetten jout om gedegen oan de slach te gean. Der binne keuzes te meitsjen en hokker wize is oan de ried.

As kolleezje ha wy besocht it sa ynsichtlik mooglik oan jimme oan te bieden.

It kolleezje, Burgum, 10 juny 2025

1.3 Leeswijzer

Vooraf

De Kadernota is het belangrijkste instrument in de planning- en controlcyclus. Daarmee kan de raad sturen op de inhoud van de begroting 2026 en volgende jaren.

BELEIDSVOORSTELLEN

In de Kadernota staan allerlei voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid. De raad geeft richting en bepaalt welke projecten voorrang moeten krijgen. En daarmee legt de raad de basis voor de verdere uitwerking van de begroting 2026.

FINANCIEEL

In de Kadernota proberen we ook inzicht te geven in de financiële ruimte voor 2026 en verdere jaren. Samen met de beleidsvoorstellen ontstaat een volledig beeld waarmee de raad op hoofdlijnen kan sturen. Maar alles natuurlijk met de kennis van het moment.

VERTALING IN DE BEGROTING

In de begroting 2026 worden alle voorstellen verwerkt die door de raad positief zijn beoordeeld. En natuurlijk worden ook ontstane ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota meegenomen.

OPBOUW VAN DE KADERNOTA

De Kadernota is verdeeld in drie stukken:

- VOORAF
- KADERNOTA 2026–2029
- BIJLAGEN

In VOORAF beginnen we met de Ynliding. Daarna starten we met de Kadernota In Vogelvlucht. Hierin worden de belangrijkste ontwikkelingen getoond.

In KADERNOTA 2026–2029 beschrijven we in hoofdlijnen de startsituatie, de ontwikkelingen in het gemeentefonds en bestaand en nieuw beleid met aansluitend een samenvatting daarvan in cijfers.

Omdat de Kadernota invloed heeft op het financieel perspectief schetsen we ook de invloed daarvan op onze reserves en het weerstandsvermogen. Direct daarna gaan we dieper in op alle ontwikkelingen in het beleid. En we besluiten met het voorstel aan de Raad.

In de BIJLAGEN worden de cijfers samengevat nogmaals gepresenteerd.

Bijlage 1 bevat de door ons voorgedragen onderwerpen inclusief financiële doorrekening en bijlage 2 bevat de vervallen onderwerpen inclusief financiële doorrekening.

We wensen u veel leesplezier!

1.4 IN VOGELVLUCHT

1.4.1 Inleiding

OM TE BEGINNEN

Het proces

Voordat we beginnen met een toelichting op het vertrekpunt, de uitgangspunten en een toelichting op hoofdlijnen willen we u kort meenemen in het proces van totstandkoming van deze Kadernota.

Voor 1 februari van dit jaar zijn de uitgangspunten voor de begroting 2026 c.a. met u gedeeld via de LIST. Dit is voor ons het startpunt van de nieuwe cyclus, waaronder ook de Kadernota valt. De eerste stap in dit proces is dat er vanuit de organisatie een groslijst van onderwerpen wordt aangedragen. Deze groslijst bevat alleen de onderwerpen en verder geen uitgewerkte toelichting en/of financiële consequenties. We hebben ervoor gekozen om in eerste instantie alle onderwerpen uit te werken en op basis van de uitwerking verdere keuzes te maken voor het wel of niet opnemen in de Kadernota. De verdere beoordeling van de onderwerpen van de groslijst is vooral gebaseerd op wat volgens ons echt onontkoombaar en noodzakelijk is én tevens passend is binnen een sluitende begroting voor 2026 (zie 2.1.6 en 2.3).

Ondertussen hebben we met u afgesproken dat we in de Kadernota zowel van de door ons gehonoreerde onderwerpen en financiële doorrekening daarvan, als de vervallen onderwerpen en financiële doorrekening laten zien (zie 3.)

Voor wat betreft de vervallen onderwerpen hebben we op basis van een aantal criteria een volgorde van prioritering (score) gehangen. Doel hiervan is, dat bij eventueel toekomstige financiële ruimte de Raad kan aangeven om onderwerpen toch mee te nemen in de uiteindelijke begroting(en). Deze criteria staan toegelicht in hoofdstuk 3.

In paragraaf 2.1.7 hebben we als samenvatting van de Kadernota de doorrekening opgenomen van de financiële vertaling van de opgenomen onderwerpen naast de ontwikkelingen in bestaand beleid c.a en de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In dezelfde paragraaf vindt u ook een doorrekening van het financiële effect van de vervallen onderwerpen op het begrotingssaldo.

Samengevat komen we hiermee tot een sluitende begroting voor de jaren 2026 en 2027.

Vertrekpunt voor deze Kadernota

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de meerjarenreeks 2026–2029 uit de begroting 2025–2028.

Naast de gevraagde middelen voor ontwikkelingen in het kader van nieuw beleid is in deze Kadernota ook de meicirculaire 2025 meegenomen. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar paragraaf 2.1 Gemeentefonds.

Uitgangspunten Kadernota

De uitgangspunten bij deze Kadernota zijn:

Ontwikkeling begroting

Voor het meerjarenperspectief voor de begroting 2026–2029 koersen we vanuit deze Kadernota op een structureel sluitende begroting voor het jaar 2026. Hiermee voldoen we aan het toetsingskader van de provincie om voor 2026 onder repressief toezicht te kunnen vallen. Voor het meerjarenperspectief zullen in de komende tijd nadere lijnen in samenspraak met de Raad worden uitgezet. Zie hiervoor het Raadsvoorstel Strategische Heroriëntatie.

Indexering en prijscompensatie

Eerder dit jaar zijn op de LIST de uitgangspunten voor de Kadernota 2026–2029 en de begroting 2026–2029 geagendeerd. Voor de berekening van het netto-effect van de meicirculaire voor deze Kadernota houden we door middel van stelposten rekening met de verwachte loon en prijsstijgingen.

De prijsstijgingen van verschillende producten hebben zeker hun impact op onze begroting(en) en jaarrekening(en). Zie hiervoor ook paragraaf 2.1.4; Bestaand beleid.

Algemene uitkering (AU) – nieuw beleid

Indien voor nieuw beleid, waaronder de zogenaamde taakmutaties, financiële middelen opgenomen zijn in de algemene uitkering, gaan we uit van een budgettair neutraal effect op het saldo.

Algemene uitkering (AU) – ontwikkelingen in bestaand beleid:

Voor areaal, loon- en prijsontwikkelingen zijn financiële middelen opgenomen in de algemene uitkering. Op basis hiervan reserveren we een bedrag in de Kadernota. Hiermee kunnen we onder andere de reeds in deze Kadernota vermelde onderwerpen met betrekking tot bestaand beleid dekken.

Incidentele posten (Algemene Reserve)

Voor incidentele lasten (looptijd van 1–3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de algemene reserve (AR) worden gebracht. In de algemene reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Hiermee creëren we een meer zuiver beeld van ons begrotingssaldo. Op grond van de voorschriften hebben we de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reël in evenwicht is. Op basis van dit criterium toetst de Provincie onze

begroting. Overigens hanteren we de lijn van incidentele posten ten laste van de AR inmiddels al meerdere jaren. Zie hiervoor ook het overzicht van de Algemene reserve vanaf bladzijde 28.

Werkmaatschappij 8KTD (BVO-ICT)

Voor ICT werken we nog een periode met elkaar samen in de vorm van een lichte gemeenschappelijke regeling. Inmiddels is de conceptbegroting 2026–2029 van de Werkmaatschappij in de Raad van mei aan de orde geweest. De financiële effecten hiervan zijn in deze Kadernota meegenomen onder bestaand beleid. De tijdelijke samenwerking geeft beide gemeenten de kans zich te oriënteren op een nieuwe inbedding van ICT-taken in de eigen organisatie of elders.

Ombuigingen

In het kader van de jaarrekening 2026 is de stand van zaken met betrekking tot de ombuigingen geactualiseerd. Op basis van de motie van het CDA bij de behandeling van de Kadernota 2024–2027 is besloten om het pakket van de nog niet gerealiseerde ombuigingen tegen het licht te houden en de uitkomsten (en verwerking) hiervan mee te nemen in de begrotingen.

Voor de begroting 2025 en begroting 2026 en verder resteren nog de volgende ombuigingen:

- Kostendekkende leges Ruimtelijke Ordening
- Verhoging opbrengst OZB (lijn 4 Inkomsten verhogen)

Hieronder in het kort een nadere toelichting op de stand van zaken.

Kostendekkende leges Ruimtelijke Ordening

Het halen van de taakstelling voor kostendekkende leges Ruimtelijke ordening is nog onzeker. Dit is vooral afhankelijk van de te maken keuzes en besluitvorming over de (hoogte van de) nieuwe leges op basis van de Omgevingswet. De leges omgevingsvergunningen worden geheven conform de vastgestelde legesverordening. Het jaar 2024 was het eerste jaar waarin de Omgevingswet en de desbetreffende leges van toepassing waren. Op basis van de ervaringscijfers en ook in vergelijking met de hoogte van de leges in omliggende gemeenten zullen de leges de komende jaren in de legesverordeningen worden opgenomen. Het streven naar zoveel mogelijk kostendekkende tarieven wordt aangehouden. Voor 2025, 2026 en volgende jaren wordt nu eerst voortgeborduurd op de cijfers van 2024.

Verhoging opbrengst OZB (lijn 4 Inkomsten verhogen)

Deze taakstelling was conform de besluitvorming bij de begroting 2023–2026 verwerkt in de begroting in de begroting 2024–2027. Uitvoering hiervan zou betekenen dat er in 2025, 2026 en 2027 telkens nog 2,5% extra OZB-verhoging boven op de nominale ontwikkeling bij komt. Bij de behandeling van de begroting 2025–2028 is met de Raad afgesproken, dat we gezien het begrotingsresultaat van 2025 en de forse stijging van de afvalstoffenheffing en rioolheffing er voor gekozen hebben, om voor 2025 een bescheiden nominale ontwikkeling voor de OZB tarieven van 2% (prijsindex = 5,1%) door te voeren en de extra verhoging van driemaal 2,5% door te schuiven naar de jaren 2026, 2027 en 2028.

Dat wil zeggen dat de meeropbrengst voor de jaren 2026, 2027 en 2028 al wel in de begroting 2025–2028 en deze Kadernota is verwerkt.

Business cases

In deze Kadernota is een aantal business cases opgenomen. Deze business cases zijn beoordeeld op de mogelijkheden van terugverdienen van de hiervoor te maken kosten, of dekking vanuit andere bronnen. Op dit moment is alleen de Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) vertaald in deze Kadernota. Het betreft de volgende onderwerpen.

- Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH)
- Gebiedsmedewerker Jeugd in de school (GIS)
- Capaciteit voor projectondersteuning tbv voortgang van (woningbouw)projecten
- Capaciteit voor projectleiding om recht te doen aan huidige ambities (woningbouw)projecten

Nadere toelichting reeds verwerkte business case

Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH)

Er wordt een uitgewerkte business case opgezet voor de POH (praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts). Vanuit eerdere evaluatie is gebleken dat er een positief effect van de inzet uitgaat. Aan de ene kant levert de inzet tijd op voor de huisarts voor andere zaken. Voor de gemeente betekent de inzet meer aandacht en invloed. Dit kan preventief werken, alsook zorgen voor gerichtere inzet van zorg. De preventie kan bestaan uit meer gerichte en goedkopere jeugdzorg inzet door meer gebruik te maken van algemene voorzieningen. De verwachting is dat de inzet leidt tot lagere jeugdzorgkosten. We verwachten dat de kosten van deze inzet zich dus terug verdienen en voor de Kadernota en begroting budgettair neutraal zijn. De dekking van de inzet van de POH vindt plaats vanuit de beschikbare jeugdbudgetten. Er zal monitoring en evaluatie in de opzet van de business case worden meegenomen.

Nadere toelichting overige business cases

Gebiedsmedewerker Jeugd in de school (GIS)

Voor 2025 en 2026 zijn de kosten van de inzet van GIS (gebiedsmedewerker Jeugd in de school) incidenteel in de begroting opgenomen. Bij de kadernota 2027 zal er gekeken worden of en zo ja de kosten een structureel karakter moeten krijgen. Dit zou dan middels een business case opgepakt kunnen worden. Analoog aan de POH zodat deze kosten vanuit jeugdbudget gefinancierd kunnen worden. Mogelijk gaat dit ook gelden voor de inzet van de jongerenwerkers in voortgezet onderwijs. Middels monitoring en evaluatie zal één en ander in beeld gebracht worden.

Capaciteit voor projectondersteuning ten behoeve van voortgang van (woningbouw)projecten en Capaciteit voor projectleiding om recht te doen aan huidige ambities (woningbouw)projecten

Om de voortgang van onze projecten te waarborgen, is het essentieel dat voldoende capaciteit beschikbaar is voor zowel projectleiding als projectondersteuning. Een mogelijke manier om deze extra capaciteit te financieren, is door plankostenbijdragen en uren die binnen grondexploitaties vallen, als dekking te benutten.

PROGRAMMA'S – inhoudelijk

Voor de thema's "Wonen en werken", "Samenleving" en "Bestuur en dienstverlening" willen we u in hoofdlijnen meenemen in een aantal ontwikkelingen. Daaronder valt ook een aantal ontwikkelingen, die wel op ons afkomen, maar waarvoor in deze Kadernota nog geen middelen worden gevraagd. Zodra er meer duidelijk is over richting, uitwerking, of effect brengen we deze onderwerpen onder de aandacht van de raad.

WONEN EN WERKEN

Wonen

We werken verder aan ons ambitieuze woningbouwprogramma dat ook een onderdeel vormt van de regionale woondeals. De woondeals zijn door het Rijk, via de Nationale Woon- en Bouwagenda, ontstaan en het Rijk spant zich hiermee in om het aantal nieuwe woningen te vergroten met het oog op de vraag vanuit de samenleving. Op deze manier trekt het Rijk de regie naar zich toe. De minister benadrukt in de Nationale Woon- en Bouwagenda met name de bouw van betaalbare woningen, welke een substantieel bestandsdeel vormen van deze agenda. Speciale aandacht hierbij is er voor het toegankelijk houden voor de woningmarkt voor met name starters op de woningmarkt.

Op dit moment zit er een ruim aantal plannen in de pijplijn, die ontwikkeld kunnen worden, naast de harde plancapaciteit en de plannen die in procedure zijn. We willen deze lijn, ook vanuit de inzet vanuit eigen grondposities, voortzetten. We leggen daarbij de nadruk op de toevoeging van betaalbare huur en koop en specifieke doelgroepen, zoals starters, kleine huishoudens en statushouders. We doen dit samen met u vanuit de klankbordgroep 'Versnelling woningbouw'.

Omgevingswet

De Omgevingswet brengt een omvangrijke veranderopgave met zich mee. Deze veranderopgave loopt ook na de inwerkingtreding van 1 januari 2024 nog jaren door. In 2025 ontvingen de gemeenten een uitkering in het gemeentefonds voor de uitvoeringskosten van de Omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie door het Rijk, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Het is nog niet bekend of de gemeenten de komende jaren opnieuw een financiële bijdrage ontvangen.

Centrumvisie Burgum

Voor het centrum van Burgum is eerder door de gemeenteraad een visie vastgesteld. De aandachtspunten, verbeterpunten en de gewenste aanpassingen uit de 'Centrumvisie Burgum' zijn samengevat in een actielijst. Deze actielijst is vertaald in een uitvoeringsprogramma waar door de raad een aantal prioriteiten zijn meegegeven.

In april heeft de raad besloten om het eerder vastgestelde voorbereidingsbesluit Centrumvisie Burgum in te trekken. De actielijnen 1 en 2 uit de Centrumvisie Burgum worden opgenomen in een nog op te stellen wijziging van het omgevingsplan, nadat de termijn van voorzienbaarheid (benuttingstermijn) is verstreken. Hierbij wordt verwezen naar het door de raad genomen besluit op 16 april 2025.

Een andere prioriteit is het verbeteren van de Markt, Passaazje en Schoolstraat. Hiervoor is een centrumplan gemaakt per deelgebied (straat). Hier wordt de laatste hand aan gelegd en de verwachting is dat deze in september 2025 met een investeringsagenda aan de raad wordt voorgelegd, zodat er nog in 2025 een besluit over kan worden genomen.

Visie bedrijventerreinen

In november 2025 heeft de raad de Locatieverkenning naar een nieuw bedrijventerrein voor de gemeente Tytsjerksteradiel vastgesteld. De voorkeurslocatie is gelegen aan de zuidwestkant van het knooppunt Quatrebras, met een terugvaloptie naar de noordwestkant van het knooppunt. Er is door de raad een voorbereidingskrediet ter hoogte van € 50.000 beschikbaar gesteld voor het aankoopproces van de benodigde grondposities. Het aankoopproces is in uitvoering. Zodra hierover meer duidelijkheid is, wordt de raad hierover geïnformeerd.

Verduurzamen bedrijventerrein Burgum–Sumar (Green Deal)

Samen met de ondernemers en een externe deskundige partij is een plan van aanpak opgesteld om meer inzicht te verkrijgen in het energieverbruik van de grotere bedrijven nu en in de toekomst (op basis van een toenemende elektrificatie) en de mogelijke netwerkcongestie. Door hierin goed inzicht te verkrijgen kunnen er vroegtijdig maatregelen worden genomen om congestie zoveel mogelijk te voorkomen. Dat kan mogelijkwijze door een groepscontract. Maar er zijn wellicht ook andere oplossingsrichtingen in combinatie met batterijopstellingen. Op dit moment kan er (nog) geen gebruik worden gemaakt van de Green Deal. Het traject wordt nu gestart via een subsidiering via de Flex-E regeling. Wij informeren de raad op een later moment over de bevindingen en mogelijke vervolgstappen.

Nieuwe milieustraat

Momenteel wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de noodzakelijke renovatie/vernieuwing van de milieustraat in Burgum c.a. Dit vraagstuk raakt aan/houdt verband met een bredere en meer integrale heroriëntatie op alle bedrijfslocaties van de buitendienst, waaronder ook de verduurzaming van de gebouwen. Dat vereist een zorgvuldig proces, wat zonder twijfel gaat leiden tot noodzakelijke investeringen.

Duurzaamheid kantoorgebouwen (Label C)

Een kantoorgebouw moet minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een energielabel met een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m² per jaar of een energielabel met de letter C of beter. Voldoet het gebouw niet aan de eisen, dan mag het niet meer als kantoor worden gebruikt. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012 en is per 1 januari 2023 een wettelijke taak.

We willen voldoen aan onze wettelijke taak voor wat betreft het toezicht en de handhaving op het zogenaamde Label C van gebouwen. Ook willen wij hiermee voldoen aan het uitgesproken ambitieniveau op het terrein van duurzaamheid.

Vanuit het Rijk wordt structureel slechts € 2.000 voor onze gemeente beschikbaar gesteld ten behoeve van deze taak. Hiervoor kan ongeveer 20 uur toezicht worden ingekocht waarbij er vier bedrijven kunnen worden gecontroleerd. Dat is (te) weinig.

We gaan onderzoeken hoe we dit binnen de bestaande capaciteit gaan opvangen. Mocht dit niet lukken dan komen we hier in het kader van de begroting op terug.

Versnelling Duurzaamheidsagenda en optimaliseren Energieloket

In het raadsprogramma 'Samen in actie voor Tytsjerksteradiel' heeft de raad aangegeven zoveel mogelijk actief in te willen zetten op het helpen van inwoners bij het verduurzamen. De raad heeft het college daartoe de opdracht gegeven om met een actieplan Versnelling duurzaamheidsagenda naar de raad te komen. Daarin moet inzichtelijk worden gemaakt wat de verschillende doelgroepen zijn en welke maatregelen, passend bij de doelgroep, hiervoor nodig zijn. De raad wil optimaal gebruik maken van alle beschikbare (Rijks)regelingen en daarnaast als gemeente het voorbeeld zijn op het gebied van duurzaamheid door vaart te maken met de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

Wij willen in het derde kwartaal van dit jaar een werksessie organiseren met de raad en de mienskip over de voortgang van de Duurzaamheidsagenda en de Transitievisie Warmte. Er is de afgelopen jaren veel in gang gezet en met de raad en de mienskip kunnen we kijken waar versnelling wenselijk én, gelet op bijvoorbeeld de netcongestie, mogelijk is. De uitkomsten van de werksessie leiden tot een actieplan en worden daarnaast meegenomen in de evaluatie van de Duurzaamheidsagenda in 2024.

Vooruitlopend op het actieplan, willen wij blijvend inzetten op maximale ondersteuning van de mienskip daar waar mogelijk. In Tytsjerksteradiel beschikken we over een uniek platform van energie initiatieven. In de praktijk merken we dat de ondersteuning hiervan in toenemende mate tijd en specialistische kennis vraagt, omdat er steeds meer initiatieven door vrijwilligers in de mienskip worden opgepakt. Deze initiatieven zijn cruciaal in het bereiken van onze doelstelling om in 2040 een energieneutrale gemeente te zijn.

Om tot een stevige, integrale aanpak te komen op het terrein van duurzaamheid en de mienskip optimaal te ondersteunen bij initiatieven hebben we besloten een programma Duurzaamheid te starten waarin alles rondom het thema duurzaamheid samenkomt. Zo kan er eenduidig op de totale opgave worden gestuurd en zullen beleid en uitvoering elkaar versterken. We verwachten de ondersteuning aan initiatieven binnen de beschikbare Rijksmiddelen te kunnen vormgeven. Mocht echter uit het nader uit te werken programma toch een tekort aan middelen blijken, dan komen we hier zo spoedig mogelijk bij u op terug.

In het doorontwikkelplan van het energieloket kwam naar voren dat we willen werken naar een centraal, gemeentelijk energie-, duurzaamheidsplatform waar inwoners terecht kunnen voor informatie en ondersteuning over deze thema's, zowel digitaal als persoonlijk. Dit is een afdeling overstijgend project onder het programma "Duurzaamheid". De thema's die aan bod komen in dit platform zijn: warmtetransitie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energiearmoede, duurzame mobiliteit, circulariteit, Fair Trade, Global Goals. Om bij de ontwikkeling focus aan

te brengen wordt er eerst gericht ingezet op het thema Warmte met als doel om uit te breiden naar alle onderwerpen die duurzaamheid aangaat. Uiteindelijk krijgt elk thema van het programma “Duurzaamheid” dus een plaats in het platform. Door focus aan te brengen kan het platform beheerst groeien. Ook hiervan verwachten we binnen de bestaande middelen ruimte te vinden. Mocht dit uit de analyse en advies blijken dat hier meer voor nodig is, dan komen we ook voor dit thema bij u terug.

Groen beleidsplan

Om het groenonderhoud op het huidige ambitieniveau kunnen uitvoeren en daarnaast de risico's op takbreuk bij onze bomen te reduceren tot het normale niveau zijn meer financiële middelen nodig. Dit is verwoord in het Groenbeleidsplan 2025.

In het groenbeleidsplan dat opiniërend aan de raad is voorgelegd zijn ambities opgenomen die uitvoering geven aan het vastgestelde Beleidsplan Biodiversiteit, bestrijding van invasieve exoten en Jacobskruiskruid en het verbeteren van het beeld van het groenonderhoud.

Gelet op het huidige financiële perspectief is het Groen beleidsplan in eerste instantie door ons niet financieel vertaald in deze Kadernota en op de lijst met vervallen onderwerpen geplaatst.

SAMENLEVING

Participatiewet in Balans

Een ontwikkeling waar we mee te maken krijgt is het wetsvoorstel Participatiewet in Balans. Het doel van dit wetsvoorstel is om de Participatiewet te vereenvoudigen, mensen centraal te stellen, uit te gaan van vertrouwen en gemeenten meer ruimte te geven om te kijken wat mensen (aan)kunnen. Het wetsvoorstel moet nog langs de Eerste Kamer. De vraag is of de val van het kabinet invloed heeft op de besluitvorming. Uiteraard houden we goed in de gaten wat de wet voor onze gemeente gaat betekenen en bereiden we ons daar op voor. Wat eventuele financiële consequenties zijn, is nog onbekend.

Kosten Jeugdhulp

In het jaar 2024 werden geconfronteerd met fors hogere uitgaven voor jeugdhulp. Waar in eerste instantie de gedacht was dat deze verhoging vooral incidenteel van aard was en vooral veroorzaakt werd door de nieuwe contracten die Sociaal Domein Fryslân (SDF) met aanbieders heeft afgesloten, blijkt er wel degelijk een forse structurele doorwerking te zijn. Onze gemeente staat hier niet alleen, de toenemende kosten van jeugdhulp voor gemeenten is een landelijk probleem. Als individuele gemeente en ook in samenwerking met de andere Friese gemeenten en het SDF proberen we grip op de kosten te krijgen en handelingsperspectief te bieden.

Onderwijshuisvesting

Eind 2025, begin 2026 wordt het Integraal Huisvestingsplan opgeleverd. Hiermee krijgen we zicht op de toekomstige investeringen en exploitatielasten. De Multifunctionele Centra (MFC) in Tytsjerk en Jistrum zijn inmiddels (of bijna) opgeleverd. In Garyp wordt onderzocht wat de mogelijkheden voor een MFC zijn en in vele andere kernen liggen uitdagingen ten aanzien van onderwijshuisvesting. Denk daarbij aan de Trynwâlden, Eastermar, Hurdegaryp en Noardburgum.

Brede visie maatschappelijk vastgoed

Er ligt een grote opgave in de gemeente voor het (duurzaam) ontwikkelen, verbouwen en in stand houden en (duurzaam) van het maatschappelijk vastgoed (waaronder dorpshuizen en schoolgebouwen). Deze ontwikkeling gaat verder dan alleen het verduurzamen van gebouwen. Er is een bestuursopdracht in voorbereiding om voor dit vraagstuk een integrale aanpak op te stellen.

Sociale basis

De huidige subsidieregeling sociale basis loopt per 2027 af. In de loop van 2025 wordt daarom een evaluatie opgestart van de visie en de subsidieregeling. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de input voor het vervolg en zullen ter zijnde tijd aan de colleges worden voorgelegd. Door hiermee in de loop van 2025 te beginnen is er voldoende tijd voor een zorgvuldig proces en kan tijdig gecommuniceerd worden met partijen die gedurende meerdere jaren subsidie ontvangen voor de activiteiten die zij uitvoeren.

BEDRIJFSVOERING / OVERHEAD

Organisatieontwikkeling

In 2025 is de nieuwe organisatie gestart op basis van de koers "Dit binne wy", vastgesteld door de Raad. Voor de periode 2025–2026 is een ontwikkelagenda opgesteld met twee hoofdthema's: (1) medewerkers, leidinggevenden en cultuur, en (2) een toekomstbestendige organisatie. Het eerste jaar staat in het teken van opstarten en het op orde brengen van de organisatie, met aandacht voor het opnieuw inregelen van het werk, de teams en de bedrijfsvoering. Tegelijkertijd worden de eerste stappen gezet in de organisatieontwikkeling.

In 2026 bouwen we voort op deze ontwikkeling. Belangrijke thema's voor dat jaar zijn onder andere participatie, dienstverlening (inclusief implementatie van de dienstverleningsvisie en wet WMBEV), en het uitvoeren van een medewerkerbelevingsonderzoek. Andere speerpunten zijn leiderschapontwikkeling, projectmatig en programmatisch werken, bewust organiseren van werk, aantrekkelijk werkgeverschap, datagedreven werken en inclusief werkgeverschap.

Voor het medewerkerbelevingsonderzoek vragen we in deze Kadernota incidenteel specifiek budget aan. De overige thema's worden binnen bestaand budget uitgevoerd of vereisen eerst verdere planvorming. Indien aanvullend budget nodig blijkt, zal dit ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd.

We hebben de Raad eerder al deelgenoot gemaakt van de zorgen die we al jaren hebben over de organisatie. Er is al geruime tijd sprake van een hoge werkdruk en die is onverminderd hoog gebleven door onder andere de ontvlechting van de werkmaatschappij en de vele personele wisselingen. Toch hebben we kunnen constateren dat de vacatures veelal met vast personeel ingevuld kunnen worden.

Dit jaar staat de opbouw van de nieuwe organisatie centraal. Vanuit de gedachte: eerst de basis op orde brengen, is ervoor gekozen om zoveel als mogelijk de openstaande plekken in te vullen en te werken aan een sterke nieuwe organisatie. Daarbij staan verder terugdringen

inhuur en ziekteverzuim centraal. Voor de kadernota worden er op bedrijfsvoering geen directe capaciteitsvragen gesteld. Door prioriteitstelling in taken proberen we eventuele tekorten in de personele bezetting op te vangen. Wel vragen zaken die al een tijdje vooruitgeschoven zijn om incidentele financiering.

Ontwikkelingen ICT

In 2024 is besloten om ICT voor een periode van drie jaar niet te ontvlechten. In die drie jaar zal onderzoek moeten uitwijzen hoe ICT in de toekomst moet worden georganiseerd.

Vanwege de keuze om voorlopig door te gaan binnen de werkmaatschappij (BVO-ICT) hebben we de splitsing van sommige infrastructurele werkzaamheden uitgesteld als ook het splitsen van applicaties en systemen die overkoepelend worden ingezet. We brengen nu logische scheidingen aan, die later mogelijk fysieke scheidingen vereisen en daardoor investeringen in extra hardware. Of dit moet gebeuren, hangt af van de keuze die uiteindelijk gemaakt wordt op basis van het onderzoek. Uiteraard heeft dit dan direct gevolgen voor de kosten die nog moeten worden gemaakt.

Geld is nodig voor onderzoek en mogelijk voor implementatie van keuzes na 2027. In de projectbegroting voor ontvlechting is voor incidentele kosten een bedrag van € 3.000.000 opgenomen. Voor de eerste fase van ontvlechting is voor 2024 en 2025 een investering van € 1.300.000 vereist, waarvan in 2024 € 881.000 is uitgegeven en nog € 419.000 resteert voor 2025.

Voor de tweede fase van ontvlechting is nog een bedrag van € 1.700.000 nodig. In deze fase zullen nog kosten worden gemaakt voor hardware en diverse applicaties, die vanwege wettelijke verplichtingen niet eerder konden worden gesplitst.

Digitalisering ICT

Door toename van digitalisering krijgt ICT een steeds grotere rol binnen het gemeentelijk landschap en –dienstverlening. Deze digitalisering heeft niet alleen een impact op het gemeentelijk beheer ervan, maar vraagt ook aandacht voor risicoanalyses en mogelijk aanvullende maatregelen wat betreft informatieveiligheid. De aankomende BIIO2/NIS2 wetgeving geeft hier vervolg aan, waarbij van gemeenten wordt verwacht dat zij meer eigenaarschap nemen betreffende risicosturing en risicocontrole. Dit kan zich vertalen in toename van technische maatregelen met bijkomende investeringen.

KADERNOTA 2026 – 2029 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze Kadernota in één oogopslag geeft u informatie over de effecten van bestaand en nieuw of gewijzigd beleid voor de komende jaren van de gemeente Tytsjerksteradiel. (alle bedragen x € 1.000). Negatief bedrag = nadelig, positief bedrag = voordelig.

STARTSALDO KADERNOTA	2026	2027	2028	2029
Vastgestelde meerjarenbegroting (nov. 2024)	- 837	- 208	- 357	- 15
Ontwikkeling gemeentefonds	1.404	1.039	- 1.150	- 746
Ontwikkeling bestaand beleid	63	57	40	26
Ontwikkeling nieuw of gewijzigd beleid	- 493	- 493	- 493	- 493
0. Bestuur en ondersteuning	- 15	- 15	- 15	- 15
1. Veiligheid	- 478	- 478	- 478	- 478
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-	-	-	-
5. Sport, cultuur en recreatie	-	-	-	-
6. Sociaal domein	-	-	-	-
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-	-	-	-
Overhead	-	-	-	-
EINDSALDO KADERNOTA	137	396	- 1.960	- 1.228
Nieuw of gewijzigd beleid per inwoner (in hele euro's) *	- 15	- 15	- 15	- 15

Vervallen onderwerpen

In onderstaande tabel is het financieel perspectief van de Kadernota 2026–2029 gepresenteerd indien ook alle vervallen onderwerpen zouden zijn meegenomen.

EINDSALDO KADERNOTA	- 1.383	- 1.269	- 3.918	- 3.334
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

2 KADERNOTA 2026–2029

2.1 Ontwikkelingen Kadernota 2026–2029

2.1.1 Startsituatie

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de meerjarenreeks 2026–2028 uit de begroting 2025–2028. In deze Kadernota nemen we zowel de ontwikkeling in bestaand als in nieuw beleid mee. Daarnaast hebben we op grond van de meicirculaire 2025 de ontwikkelingen in het kader van de Algemene Uitkering geactualiseerd.

	2026	2027	2028	2029
Startsaldo Kadernota	– 837	– 208	– 357	– 15

2.1.2 Tussentijdse raadsbesluiten

Er zijn geen tussentijdse raadsbesluiten genomen met invloed op het begrotingssaldo tussen het moment van vaststellen van de begroting 2025–2028 en de Kadernota 2026–2029.

	2026	2027	2028	2029
Tussentijdse raadsbesluiten	–	–	–	–

2.1.3 Gemeentefonds

Elk jaar is de inhoud van de meicirculaire van het ministerie van BZK van groot belang voor de inkomstenkant van de gemeentebegroting. In deze circulaire schetst het ministerie namelijk de financiële kaders die gelden voor de nieuwe begrotingsjaren.

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, de septembercirculaire geeft de vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

De meicirculaire 2025 is woensdag 28 mei verschenen. Deze circulaire bevat informatie over de demping terugval in het gemeentefonds, tekorten in het budget voor jeugdzorg en de actualisatie van het volume accres en LPO accres op basis van de Voorjaarsnota 2025.

De doorrekening van de meicirculaire geeft het volgende positieve beeld. Hierbij is wel rekening gehouden met het bijstorten in de stelpost loon en prijsontwikkelingen en nog een reservering voor mogelijke loon- en prijsontwikkelingen die nog niet voor deze Kadernota in beeld zijn gebracht. Te zijner tijd komen we daar in het kader van de begroting 2026–2029 op terug.

	2026	2027	2028	2029
Ontwikkeling gemeentefonds	1.404	1.039	– 1.150	– 746

Op basis van de meicirculaire maken we eerst een zogenaamde brutoberekening. Deze berekening houdt in dat we op basis van de nieuwe ontwikkelingen in de meicirculaire bepalen wat het nieuwe bedrag is voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze nieuwe uitkomst zetten we af tegen de berekening van de begroting 2025–2028.

Daarna gaan we bepalen, waar we voor de begroting 2026–2029 rekening mee moeten houden als ontwikkelingen. Dit betreft voor deze circulaire loon-, prijs en accres ontwikkeling. ontwikkelingen Jeugd en taakmutaties. Hiervoor nemen we stelposten op en zo komen we op de zogenaamde nettoberekening. Deze uitkomst heeft invloed op het begrotingssaldo.

De netto ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is als volgt opgebouwd.

Ontwikkeling Algemene uitkering gemeentefonds obv meicirculaire	2026	2027	2028	2029
<i>(x € 1.000)</i>				
Berekening algemene uitkering meicirculaire 2025	76.577	76.686	74.476	75.233
Berekening algemene uitkering begroting 2025–2028	69.805	70.284	70.263	70.616
Bruto toename	6.772	6.402	4.213	4.617
waarvan te reserveren voor				
Loon-, prijs- en accresontwikkelingen begroting 2026	–2.800	–2.800	–2.800	–2.800
Ontwikkelingen Jeugd	–2.500	–2.500	–2.500	–2.500
Taakmutaties	–68	–63	–63	–63
Netto toename	1.404	1.039	–1.150	–746

We hebben ervoor gekozen om vanuit de bruto toename van de algemene uitkering voor de begroting 2026–2029 voor de volgende onderdelen middelen te reserveren:

- Loon-, prijs en accresontwikkelingen begroting 2026
- Ontwikkelingen Jeugd
- Taakmutaties

Loon-, prijs en accresontwikkelingen begroting 2026

De basis voor de begroting 2026–2029 is de begroting 2025–2028. Deze begroting is in zogenaamde constante prijzen opgesteld (prijsspeil 2025). Dat wil zeggen dat we voor de

begroting 2026–2029 zowel voor de lasten als de baten de begroting moeten vertalen naar het verwachte prijspeil voor 2026. Hiervoor werken we net als vorig jaar met een stelpost voor loon– prijs en accresontwikkelingen. Gedurende de werkzaamheden voor de begroting 2026–2029 beoordelen we voortdurend welke ontwikkelingen in het bestaand beleid onder deze categorie vallen. Straks bij het vaststellen van de begroting bepalen we of er een restant of tekort is op deze post. In beide gevallen verrekenen we dat met het begrotingssaldo.

In 2025 hadden we een stelpost van € 3,8 miljoen. Uiteindelijk is er voor € 3,2 miljoen gebruik gemaakt van deze post.

Voor 2026 gaan we op basis van de verwachte ontwikkelingen ervan uit dat we een stelpost van € 2,8 miljoen nodig hebben.

Ontwikkelingen Jeugd

Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota 2025 middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de jaren 2025, 2026 en 2027. Daarmee is voor deze jaren de belangrijkste financiële klem voor gemeenten weggenomen.

Per 2028 wijzigt het financiële beeld. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan hun beoogde effect zullen hebben. Daarnaast wil het kabinet inzetten op extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen.

In de begrotingswijzigingen van juni hebben we voor 2025 al een voorlopig verwachte nadelige ontwikkeling meegenomen van € 1,1 miljoen. Of dit voldoende voor 2025 is, is nu nog niet bekend. We komen hier in de loop van 2025 nog op terug.

We hebben verschillende doorrekeningen gemaakt voor een verwachte uitkomst van de middelen voor Jeugd. Deze schommelen tussen de € 1,1 miljoen en € 3,2 miljoen.

Ons voorstel is om voor de Kadernota 2026–2029 en de begroting 2026–2029 eerst uit te gaan van een bedrag van € 2,5 miljoen aan te verwachten meerkosten ten opzichte van de huidige begroting.

Vanuit de VNG is enerzijds in het overleg met het kabinet het belang van een financieel houdbaar stelsel onderschreven en de medeverantwoordelijkheid hiervoor gedeeld. Tegelijkertijd heeft de VNG serieuze vraagtekens geplaatst bij de haalbaarheid van de reeks zoals die nu vanaf 2028 vertaald is via de meicirculaire 2025 in de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Het doorvoeren van deze reeks vergt ingrijpende wijzigingen binnen het stelsel en bijbehorende wetwijzigingen. Denk bijvoorbeeld aan de inperking van de reikwijdte van de jeugdzorg. De inwerkingtreding van het desbetreffende wetsvoorstel is voorzien voor midden 2027. Het zal daarna nog de nodige tijd vergen voordat dit werkelijk (financieel) effect sorteert.

Voor de overige initiatieven geldt hetzelfde. De VNG heeft daar (nog) niet mee ingestemd.

Kortom, wij achten de nu vanaf 2028 voorziene reeks te ambitieus. Daarnaast wordt er geen indexatie van de kosten voor jeugdzorg toegepast, zoals dit door de deskundigencommissie was aanbevolen. De VNG heeft uitgesproken dat gemeenten in lijn met artikel 108, lid 3 Gemeentewet verantwoordelijkheid nemen voor de ontwikkelingen en initiatieven die binnen de eigen invloedsfeer van gemeenten vallen. Dat is niet het geval voor het financiële risico voor zaken die buiten de directe invloedsfeer van gemeenten liggen.

Meer concreet hebben het kabinet en de VNG afgesproken de deskundigencommissie Van Ark te vragen om vervroegd in het eerste kwartaal van 2027 een uitspraak te doen over haalbaarheid van het financieel kader vanaf 2028. Met de vermelde afspraken is voor de periode 2025 tot en met 2027 met de inzet van kabinet en VNG en de steun van beide Kamers de financiële druk bij gemeenten in de komende jaren voor een aanzienlijk deel weggenomen. Dat biedt de ruimte om de inzet op de transformatie van het jeugdstelsel samen met het rijk en de partners te versterken. Gemeenten hebben daarin een cruciale rol en zijn in staat het verschil te maken. Tegelijkertijd zijn we ervan doordrongen dat met de Voorjaarsnota 2025 en de aanvullende afspraken nog niet alle problemen zijn opgelost en er een gat resteert. Samen met het rijk en de partners moeten we anticiperen op de fase daarna. De komende tijd is het zaak om stappen te zetten die gemeenten in staat stellen ook na 2028 hun rol en verantwoordelijkheden ten volle te kunnen waarmaken.

Taakmutaties

Daarnaast zijn voor een viertal taakmutaties middelen opgenomen. Onze lijn is dat we deze middelen voorlopig reserveren en vervolgens later op basis van concrete plannen overhevelen naar de desbetreffende programma's.

In het onderstaande overzicht hebben we de bruto toename meer in detail in beeld gebracht. Hierin is bijvoorbeeld goed te herkennen wat het effect van de maatregelen voor Jeugd op basis van de Voorjaarsnota is. We zien hiervoor de jaren 2026 en 2027 een forse toename, echter vanaf 2028 weer een enorme terugval in de middelen.

Bruto toename in detail	2026	2027	2028	2029
Ontwikkelingen algemeen				
Loon, prijs en accres ontwikkelingen	3.844	3.623	3.483	3.831
VJN 2025 Mutaties Jeugd				
Demping terugval gemeentefonds	693	741	728	734
Tekorten voor rekening Rijk	727	738	741	743
Groeipad maatregelen Hervormingsagenda	863	790	58	58
Eigen bijdrage jeugdzorg	–	–	–428	–429
Sturen op trajectduur jeugdzorg	–	–	–112	–112
Indexeren opbrengst Hervormingsagenda	–	–	–834	–837
Hervormingsagenda Jeugd	578	446	515	567
Totale ontwikkeling Jeugd	2.861	2.715	668	724
Taakmutaties				
Kinderopvang pleegouders	5	5	5	5
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis	3	3	3	3
Antidiscriminatie voorzieningen	5	–	–	–
Impulsbudget sociale infrastructuur	55	55	55	55
Totaal taakmutaties	68	63	63	63
Totaal bruto toename	6.773	6.401	4.214	4.618

2.1.4 Bestaand beleid

In deze Kadernota is eveneens een aantal ontwikkelingen meegenomen ten aanzien van het bestaand beleid.

Dit betreft ontwikkelingen op de bestaande begrotingsposten niet zijnde loon- en prijsontwikkelingen (zie 2.1.5). Deze wijzigingen hebben over het algemeen een effect op het begrotingssaldo, maar niet in alle gevallen.

De belangrijkste ontwikkelingen betreffen:

- Actualiseren budget Ondernemingsraad (83.000 N)
- Begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân (38.000 N)
- Beheerplan verhardingen 2024–2028 (232.000 V)

Per saldo met de overige ontwikkelingen geeft dit het onderstaand effect op de begroting.

	2026	2027	2028	2029
Ontwikkelingen bestaand beleid	63	57	40	26

2.1.5 Ontwikkeling lopende prijzen

In deze paragraaf schetsen we de ontwikkelingen van de loon- en prijsontwikkelingen in relatie tot de hiervoor opgenomen stelpost berekend op basis van de meicirculaire 2025. We gaan ervan uit dat de stelpost toereikend is voor deze ontwikkelingen. We komen hier bij de begroting 2026–2029 op terug. Op dit moment zijn nog niet alle loon en prijsontwikkelingen bekend.

De nu al ingebrachte wijzigingen met betrekking tot bestaand beleid, voortvloeiend uit loon- en prijsontwikkelingen c.a. hebben geen effect op het begrotingssaldo.

De ontwikkelingen lopende prijzen zijn divers van aard en betreffen onder meer de actualisering van de salariskosten en werkbudgetten. Deze ontwikkelingen brengen we ten laste van de stelpost.

In aanloop naar de begroting 2026–2029 gaan we deze ontwikkelingen nogmaals kritisch onder de loep nemen. In deze fase was het actualiseren van de begroting vooral bedoeld om voor de Kadernota een zo volledig mogelijke “foto” te maken van hoe we er op dit moment financieel voorstaan.

Vandaar dat we in de Kadernota 2026–2029 deze ontwikkelingen nog neutraal hebben opgenomen.

	2026	2027	2028	2029
Ontwikkeling lopende prijzen	–	–	–	–

2.1.6 Nieuw of gewijzigd beleid

In deze Kadernota zijn diverse ontwikkelingen van nieuw of gewijzigd beleid meegenomen. Deze zijn gecategoriseerd in:

- onontkoombaar
- noodzakelijk
- wenselijk

De financiële ontwikkeling hiervan vindt u terug in onderstaand overzicht.

Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid		2026	2027	2028	2029
TOTAAL		– 493	– 493	– 493	– 493
1. onontkoombaar	● vragend (nadelig)	– 276	– 276	– 276	– 276
2. noodzakelijk	● vragend (nadelig)	– 133	– 133	– 133	– 133
3. wenselijk	● vragend (nadelig)	– 15	– 15	– 15	– 15
nog onbekend	● vragend (nadelig)	– 70	– 70	– 70	– 70

Meegenomen en vervallen onderwerpen

Gelet op het financiële perspectief hebben we ervoor gekozen om de nullijn te hanteren, tenzij we het verantwoord vonden om een aantal ontwikkelingen wel mee te nemen.

Dit betreft de volgende onderwerpen:

- Uitvoering bestaand beleid Bibob
- Uitvoering wettelijke taak m.b.t. afhandeling klachten, meldingen, jeugd en evenementen
- Uitvoering wettelijke taak m.b.t. handhaving
- Uitvoering wettelijke taak m.b.t. veiligheid
- Uitvoering wettelijke taak m.b.t. vergunningverlening
- POH-Jeugd

Niettemin zijn in deze Kadernota ook ontwikkelingen van nieuw of gewijzigd beleid vermeld die in principe niet in de nieuwe begroting verwerkt zullen worden. We willen ze echter, voorzien van prioritering, wél onder de aandacht van de raad brengen, zoals eerder ook met de Raad is afgesproken.

Aan deze onderwerpen is op basis van een aantal criteria wel een volgorde van prioritering (score) gehangen. Doel hiervan is, dat bij eventueel toekomstige financiële ruimte de Raad kan aangeven om onderwerpen toch mee te nemen in de uiteindelijke begrotingen.

Deze onderwerpen zijn **niet verwerkt in de tellingen**. Een verdere toelichting op de onderwerpen vindt u in BIJLAGE II.

De volgende onderwerpen zijn vervallen:

- Applicatie voor datamonitoring t.b.v. grip op uitgaven en kosten jeugd [Nr. 06.04]
- Behandeling bodemrapporten en – bodemsaneringsprojecten [Nr. 07.03]
- Beheerplan Oeverbescherming c.a. [Nr. 02.02]
- Beschermen van informatie binnen de organisatie [Nr. 00.05]
- Bijhouden data verkeersborden [Nr. 02.04]
- Brug Eastermar [Nr. 02.01]
- Budget algemene kosten grondzaken [Nr. 08.08]
- Capaciteit aansturing team Omgeving [Nr. 08.05]
- Capaciteit voor grondzaken t.b.v. werkvoorraad en ambities [Nr. 08.01]
- Capaciteit voor projectleiding t.b.v. huidige ambities (woningbouw)projecten [Nr. 08.04]
- Capaciteit voor projectondersteuning t.b.v. voortgang van (woningbouw)projecten [Nr. 08.03]
- Digitale kaart recreatie en toerisme [Nr. 05.02]
- GIS (Gebiedsteammedewerker in de school) [Nr. 06.03]
- Groen beleidsplan [Nr. 05.01]
- I en A – ICT: toekomstige investeringen [Nr. 00.04.07]
- Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) [Nr. 04.01]
- Koppeling Platform Slappe Bodem – Funderingsloket [Nr. 08.06]
- MFC's [Nr. 06.02]
- Nieuwe functie regelanalist / geo–adviseur [Nr. 08.09]
- Nieuwe millieustraat [Nr. 07.01]
- Omzetten formatie teamassistent van incidenteel naar structureel [Nr. 08.10]
- Ontwikkelaar milieu specialisatie geluid [Nr. 08.11]
- Ontwikkelaar milieu specialisatie stikstof [Nr. 07.04]
- Ontwikkeling bedrijventerrein [Nr. 03.01]
- Programmavoorbereiding Buitengebied / Landschapselementen [Nr. 08.07]
- Regionale samenwerking [Nr. 00.01]
- Teammanager ro en vergunningen [Nr. 08.13]
- Teammanager THV [Nr. 01.05]
- Uitbreiding formatie Management–Informatiespecialist [Nr. 06.05]
- Uitvoering beleidstaken evenementen en alcoholwet [Nr. 01.06]
- Uitvoeringsplan verbeteren Schoolstraat, Passaazje en Markt (Centrum visie Burgum) [Nr. 03.02]
- Verduurzaming van bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen [Nr. 05.03]
- Water Rioleringsplan [Nr. 07.02]

Hieronder ziet u het effect voor het financieel perspectief wanneer de vervallen onderwerpen wél zouden worden verwerkt in de begroting.

Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid inclusief vervallen onderwerpen		2026	2027	2028	2029
TOTAAL		- 2.013	- 2.158	- 2.451	- 2.599
1. onontkoombaar	● vragend (nadelig)	- 351	- 449	- 499	- 549
2. noodzakelijk	● vragend (nadelig)	- 939	- 980	- 1.038	- 986
3. wenselijk	● vragend (nadelig)	- 654	- 659	- 844	- 994
nog onbekend	● vragend (nadelig)	- 70	- 70	- 70	- 70

2.1.7 Samenvatting Kadernota

Samengevat ziet de Kadernota er als volgt uit:

Recapitulatie	2026	2027	2028	2029
Stand meerjarenbegroting 2026-2029	- 837	- 208	- 357	- 15
Ontwikkelingen inkomsten Gemeentefonds	1.404	1.039	- 1.150	- 746
Ontwikkelingen in bestaand beleid	63	57	40	26
Aanpassen huurinkomsten c.a. Schoolstraat 90 Burgum [21.32]	- 14	- 14	- 14	- 14
Aanpassing verkiezingsbudget gemeenteraad [21.12]	-	-	-	-
Actualisatie begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [21.13]	16	16	16	16
Actualiseren budget Ondernemingsraad – Raad 16-04-2025 [21.08]	- 83	- 83	- 84	- 83
Actualiseren budgetten Interne Dienstverlening [21.10]	-	-	-	-
Actualisering Arbobudget [21.07]	- 10	- 10	- 10	- 10
Actualisering budget Ruimtelijke Ordening – Raad 16-04-2025 [21.05]	- 8	- 8	- 8	- 8
Begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [21.39]	- 38	- 38	- 38	- 38
Beheerplan verhandingen 2024-2028 [21.06]	232	216	201	185
Beleidsplan biodiversiteit [21.03]	-	-	-	-
Budget Veilig wonen [21.02]	-	-	-	-
KIK Burgum [21.30]	-	-	-	-
Kosten wervingsprocedure nieuwe Burgemeester [21.29]	- 10	-	-	-
Omgevingswetmiddelen 2026 [21.27]	-	-	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

Opheffen voorziening conservering bruggen [21.28]	4	4	4	4
Vakliteratuur budgetten sociaal domein naar facilitair [21.01]	-	-	-	-
Verhogen budgetten bedrijfsvoering afd. VTHV [21.16]	- 27	- 27	- 27	- 27
Voorziening Baggeren [21.23]	-	-	-	-
Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid	- 493	- 493	- 493	- 493
00. Bestuur en ondersteuning	- 15	- 15	- 15	- 15
Burgerparticipatie	- 15	- 15	- 15	- 15
Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal	-	-	-	-
Uitvoering Visie op Dienstverlening	-	-	-	-
00.04 Overhead	-	-	-	-
HR – Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO)	-	-	-	-
01. Veiligheid	- 478	- 478	- 478	- 478
Uitvoering bestaand beleid Bibob	- 46	- 46	- 46	- 46
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. afhandeling klachten, meldingen, jeugd en evenementen	- 133	- 133	- 133	- 133
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. handhaving	- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. veiligheid	- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. vergunningverlening	- 70	- 70	- 70	- 70
02. Verkeer, vervoer en waterstaat	-	-	-	-
Coördinatie gevolgen netcongestie c.a. en borgen gemeentelijke belangen bij externe projectontwikkelaars	-	-	-	-
05. Sport, cultuur en recreatie	-	-	-	-
Subsidie het Achterland	-	-	-	-
06. Sociaal Domein	-	-	-	-
POH Jeugd in de Huisartsenpraktijk	-	-	-	-
08. Vrosh	-	-	-	-
Herzien oude vastgoedcontracten	-	-	-	-

Noot: Door afronding per onderwerp kunnen op totaalniveau kleine verschillen ontstaan

SALDO KADERNOTA	137	396	- 1.960	- 1.228
------------------------	------------	------------	----------------	----------------

KADERNOTA 2026 – 2029

Voor de onderwerpen, die incidenteel van aard zijn, hanteren we de lijn, dat deze lasten ten laste van de Algemene reserve worden gebracht.

Voor de Kadernota 2026–2029 betreft dat de volgende onderwerpen:

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Kadernota 2026–2029				
Integraal huisvestingsplan; haalbaarheid en locatie onderzoeken	-60	-	-	-
Subsidie het Achterland	-30	-30	-30	-
Herzien oude vastgoedcontracten	-73	-73	-	-
Medewerkerstevredenheidsonderzoek	-30	-	-	-
Uitvoering Visie op dienstverlening	-38	-	-	-
Burgerparticipatie	-63	-63	-	-
Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal	-58	-58	-	-
Totaal	-352	-244	-30	-

De bovenstaande onderwerpen inclusief hun financieel beslag op de Algemene reserve vindt u terug in de volgende paragraaf waarin een totaaloverzicht is opgenomen van alle daadwerkelijke onttrekkingen in 2024 en geplande onttrekking voor de jaren vanaf 2025.

2.2 Reserves en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen:

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente. Weerstandscapaciteit bestaat uit *incidentele weerstandscapaciteit* en *structurele weerstandscapaciteit*.

De reserves beschouwen we als *structurele weerstandscapaciteit*.

Voor incidentele lasten (looptijd van 1–3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht. In de Algemene Reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Dit leidt tot de volgende geactualiseerde ontwikkeling van de Algemene Reserve waarbij rekening is gehouden met het rekeningresultaat 2024.

KADERNOTA 2026 – 2029

Verwachte ontwikkeling algemene reserve (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand begin van het jaar	32.064	40.081	37.342	39.800	38.471	38.233
Mutaties n.a.v. rekening en begrotingen						
Storting rekeningresultaat 2023	7.740	–	–	–	–	–
Storting rekeningresultaat 2024	–	4.870	–	–	–	–
Begroting 2025–2028	–	–	3.545	–837	–208	–357
Mutaties o.b.v. reeds vastgesteld beleid						
Gebiedsontwikkeling Centrale As (2e fase)	–16	–245	–	–	–	–
Data op orde	–43	–25	–	–	–	–
Alde Feanen herinrichting 2e en 3e uitvoeringsfase	–	–102	–	–	–	–
Regiodeal (raad 25–4–2019)	–263	–	–	–	–	–
Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem (KN 2020–2023 7.02)	–3	–	–	–	–	–
Vastgoed registratiesysteem (KN 2020–2023 8.01)	–	–25	–	–	–	–
Bijdrage aan Karakteristieke panden (KN)	–	–35	–	–	–	–
Bijdrage ontmoetingscentrum Gytsjerk	–	–85	–	–	–	–
Kosten harmoniseren beleid en uitvoering en optimaliseren van processen (Omb. 5.1)	–68	–	–	–	–	–
Kadernota 2022–2025						
Aanpassing brug Eastermar (KN 2022–2025; 02.04)	–	–137	–	–	–	–
Aanjagen toerisme (KN 2022–2025; 03.05)	–10	–53	–34	–	–	–
Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier (KN 2022–2025; 07.08)	–8	–10	–	–	–	–
Uitvoering woningbouwprogrammering (KN 2022–2025; 08.05)	–	–44	–	–	–	–
Inspecties en constructieve veiligheid bruggen; (KN 2022–2025; 02.05)	–	–	–	–30	–	–
Kadernota 2023–2026						
Formatie medewerker recordbeheer	–67	–	–	–	–	–
Overstap fin. systeem c.a naar de Cloud	–30	–	–	–	–	–

KADERNOTA 2026 – 2029

Juridische Zaken / Inkoop: Uitzetting FTE m.b.t. contractmanagement en contractbeheer	-4	-	-	-	-	-
HR: Recruitement	-13	-	-	-	-	-
I&A: doorontwikkelingen team en organisatie	-192	-	-	-	-	-
Nieuw verkeer- en vervoerbeleid	-5	-	-	-	-	-
Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer-Sumar	-	-340	-	-	-	-
Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)	-	-17	-	-	-	-
Subsidie Het Achterland	-30	-30	-	-	-	-
Garyp yn it Grien	-8	-	-	-	-	-
Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan) en Jeugd	-	-33	-	-	-	-
Overig (eerdere besluitvorming)						
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (Raad 27-01-2022)	-30	-10	-	-	-	-
Incidentele bijdrage ontmoetingsplek Eastermar (Raad 30-06-2022)	-20	-	-	-	-	-
Lobby herijking gemeentefonds; (Begroting 2023-2026)	-	-57	-	-	-	-
Raad 20-04-2023						
Raadscommunicatie	-4	-	-	-	-	-
Kosten realiseren biodiversiteitsplan	-8	-	-	-	-	-
Uitvoeringskosten startnotitie visie op bedrijventerreinen	-19	-	-	-	-	-
Raad 22-06-2023						
Pilot cameratoezicht schoolterreinen	-12	-8	-	-	-	-
Raad 14-12-2023						
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Werkbudget opbouw gemeentelijke organisatie	-75	-	-	-	-	-
Kadernota 2024-2027						
<i>Incidentele inzet projecten</i>						
Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027 (00.01)	-	-156	-	-	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

Cofinanciering De Twirre (05.13)	-	-	-	-	-	-
Nieuw archiefsysteem + formatie Observeum (05.07)	-7	-	-	-	-	-
Beurtskip (06.04)	-147	-158	-158	-	-	-
Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie (06.02)	-13	-	-	-	-	-
Beleid op verhuur van panden (08.02)	-	-8	-	-	-	-
Dorpenronde (08.04)	-	-50	-	-	-	-
Toegankelijkheidsonderzoek digitale dienstverlening (00.04.33)	-	-4	-	-	-	-
I&A – Sociaal Intranet applicatie (00.04.25)	-	-20	-	-	-	-
I&A – Abonnement Datafryslân (00.04.26)	-1	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
Incidentele inzet personele ontwikkelingen	-	-	-	-	-	-
Teamleider I&A (00.04.02)	-68	-	-	-	-	-
Teamleider HRM (00.04.03)	-68	-	-	-	-	-
Bestuurscommunicatie adviseur (00.04.06)	-124	-	-	-	-	-
Juridische zaken – Inkoopcoördinator (00.04.10)	-25	-	-	-	-	-
Juridische zaken – Inkoop – flexibele schil (00.04.11)	-42	-	-	-	-	-
HRM – Strategische ondersteuning en advisering (00.04.50)	-324	-	-	-	-	-
Financiën – AOIB en Senior Financieel Adviseur (00.04.51)	-201	-	-	-	-	-
I&A – Continuïteit en kwaliteit informatie voorziening (00.04.52)	-638	-	-	-	-	-
Jurist handhaving (01.01)	-84	-	-	-	-	-
Jurist veiligheid (01.02)	-29	-	-	-	-	-
Horeca- evenementenbeleid (01.07)	-24	-	-	-	-	-
Gebiedsteam-zorg ín de school (GIS) (04.02)	-50	-	-	-	-	-
Ekstra formaasje Frysk taalbelied (05.04)	-25	-	-	-	-	-
Uitvoeringsplan Participatiewet – Inzet jobhunter (06.07)	-	-51	-	-	-	-
Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd) (06.08)	-57	-	-	-	-	-
Coördinator Maatschappelijk Vastgoed (06.12)	-22	-34	-	-	-	-
Formatie stikstof (07.02)	-24	-12	-	-	-	-
Preventiemedewerker	-41	-	-	-	-	-
Tijdelijke formatie begroting 2025 tbv koersvertaling	-	-1.829	-	-	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

Moties Kadernota

Motie 3–8–12; Formaasje Observeum	-15	-15	-	-	-	-
Motie 3–8–17; Regenbooggemeente	-30	-	-	-	-	-

Besluitvorming begroting 2024–2027

FUMO begrotingswijziging 2024	-29	-	-	-	-	-
Raad 03–03–2022 en 02–11–2023; Budgetten lokale inclusieve agenda en Regenbooggemeente	-12	-50	-	-	-	-

Besluitvorming na begroting 2024

Formatie vergunningverlener Bijzondere Wetten (Raad 23–11–2023)	-65	-61	-	-	-	-
Subsidie verduurzaming sportaccommodaties (Raad 29–02–2024) Subsidiedeel	-35	-665	-	-	-	-
Subsidie verduurzaming sportaccommodaties (Raad 29–02–2024) Rentedeel	-	-200	-	-	-	-
Subsidie verduurzaming sportaccommodaties (Raad 29–02–2024) Overhead	-9	-41	-	-	-	-
Uitvoeringsagenda brede participatie Gebiedsvisie Burgum–West/de Warren (Raad 21–03–2024)	-35	-	-	-	-	-
Projectleider opbouw (Raad 18–04–2024)	-150	-	-	-	-	-
Projectkosten opbouw (Raad 18–04–2024)	-140	-210	-	-	-	-

Kaderbrief 2025–2028

Viering 80 jaar vrijheid en Arcadia	-	-40	-	-	-	-
Bioferskaat	-	-175	-	-	-	-

Toevoegingen gedurende 2024 (lasten)

Burgerinitiatief 'versneld en creatief op zoek naar woonruimte voor starters in Burgum' (Raad 18.04.2024)	-19	-	-	-	-	-
Budget volkshuisvestingsprogramma (College 16.07.2024)	-	-40	-	-	-	-
Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma 2025–2028 (Raad 20.06.2024)	-	-55	-55	-55	-	-
Programma manager ontwikkelagenda	-	-123	-	-	-	-
Strategisch adviseur I&A	-	-64	-64	-64	-	-
PIOFACH–taken BVO–ICT	-	-120	-120	-120	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

Bloeizone Tytsjerksteradiel motie M-5-6-3	-	-25	-	-	-	-
Inrichting burger- en overheidsparticipatieprocessen	-	-107	-	-	-	-
Klimaatmiddelen transitievisie warmte	-	-200	-	-	-	-
Overstapkosten Bibliotheken Noord Fryslân	-	-714	-	-	-	-
Amendementen begroting 2025-2028						
Renovatie trailerhelling Jachthaven Gytsjerk (A-4-2-1)	-	-16	-	-	-	-
Inrichting en renovatie van de “oude loswal” Jachthaven Gytsjerk (A-4-2-1)	-	-14	-	-	-	-
Strategisch adviseur fysieke leefomgeving NPLG (A-4-8-3)	-	-54	-54	-	-	-
Begrotingswijzigingen december 2024 (lasten)						
Implementatie OPENburgerzaken	-4	-	-	-	-	-
Toevoegingen gedurende 2024 (baten)						
Vrijval OP subsidieregeling compensatie energiekosten maatschappelijke organisatie (Raad 17.10.2024)	443	-	-	-	-	-
Vrijval OP fietspad Westermar	36	-	-	-	-	-
Vrijval overlopende post duurzaamheid energietransitie gemeentelijk energie	12	-	-	-	-	-
Begrotingswijzigingen december 2024 (baten)						
Vrijval middelen opvang ontheemde Oekraïners	1.183	-	-	-	-	-
Vrijval Wet open overheid (Woo) gelden	41	-	-	-	-	-
Vrijval overlopende post brede aanpak dakloosheid	18	-	-	-	-	-
Vrijval stelpost lonen en prijzen	2.029	-	-	-	-	-
Tussentijdse wijzigingen						
Financiële bijdrage herstel dorps huis Sûderfinne Suwâld (Raad 20.03.2025)	-	-178	-	-	-	-
GIS en jongerenwerk (Raad 28.11.2025)	-	-251	-251	-	-	-
Begrotingswijzigingen april 2025						
Onderzoekwoningbouwlocaties (MV-11-1)	-	-25	-	-	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

Nasleep ontvlechtingskosten 2025	-	-106	-	-	-	-
Begrotingswijzigingen juni 2025						
Subsidieregeling Bloeiweken Tytsjerksteradiel	-	-65	-	-	-	-
Kadernota 2026–2029						
Integraal huisvestingsplan; haalbaarheid en locatie onderzoeken	-	-	-60	-	-	-
Subsidie het Achterland	-	-	-30	-30	-30	-
Herzien oude vastgoedcontracten	-	-	-73	-73	-	-
Medewerkerstevredenheidsonderzoek	-	-	-30	-	-	-
Uitvoering Visie op dienstverlening	-	-	-38	-	-	-
Burgerparticipatie	-	-	-63	-63	-	-
Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal	-	-	-58	-58	-	-
Stand AR Begroting t/m 2029	40.081	37.342	39.800	38.471	38.233	37.876

2.3 Ontwikkelingen in beleid

De begroting 2025 is in november 2024 in de raad vastgesteld. Tussen het moment van vaststellen en nu hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan. Ontwikkelingen die ook invloed hebben op de nieuwe (meerjaren)begroting 2026– 2029.

Bij de behandeling van de Kadernota is voor deze onderwerpen geen verdere afweging nodig. Meestal omdat er al sprake is van een eerder beslismoment maar soms ook omdat het gaat om een ontwikkeling die onontkoombaar is. We spreken dan van ontwikkelingen uit aanvaard beleid.

Met het in beeld brengen van deze ontwikkelingen ontstaat er een geactualiseerde uitgangshouding voor de Kadernota 2026–2029. De ontwikkelingen worden, per programma, hieronder als volgt toegelicht.

- **Programma**
 - **bestaand beleid**
 - **nieuw beleid**
 - Wat willen we?
 - Wat stellen we voor?
 - Wat als we het niet doen?
 - Wat mag het kosten?
 - Financieel effect / Status / Aard / Raakvlak

Programma overstijgende onderwerpen

In de Kadernota proberen we direct aan te geven bij welk programma een onderwerp behoort. Soms kan een onderwerp op meerdere (of zelfs alle) programma's invloed hebben, maar is nog niet precies bekend hoe dit cijfermatig verdeeld moet worden. Dan wordt het onderwerp *voorlopig* bij een programma ingedeeld. Onder het onderwerpsnummer en -naam wordt dan 'Programma-overstijgend' afgedrukt. Bij de verwerking van het onderwerp in de begroting vindt de uiteindelijke verdeling plaats.

Programma 0 – Bestuur en ondersteuning

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal

00.06

Wat willen we?

Er spelen momenteel diverse regionale ontwikkelingen, zoals de bestaande ANNO samenwerking en het vormgeven van Regiodeal 2.0. Bestuurlijk is het signaal afgegeven dat er 'boter bij de vis' geleverd moet worden, met andere woorden, er zal ook ambtelijke inzet geleverd moeten worden. Het betreft uitbreiding bovenop de al ingeregelde capaciteit van 0,5 FTE tot en met 2027.

Wat stellen we voor?

Voor de periode van twee jaar 0,5 fte voor aanvullende ondersteuning van de werkzaamheden in het kader van ANNO en de Regiodeal aan te stellen. We kiezen eerst voor deze periode om zo uit te kristalliseren wat wellicht op langere termijn nodig zal zijn.

Wat als we het niet doen?

Geen capaciteit leveren betekent dat we geen volwaardige deelnemer in de samenwerking kunnen zijn en mogelijk ook onvoldoende vruchten plukken uit de samenwerking en de gelden van de Regiodeal.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor een ondersteunende functie ten behoeve van de Regiodeal bedragen € 58.000 per jaar.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 neutraal
–	–	–	–	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Schokker–Strampel T.				Aard	 2. noodzakelijk
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 midden

Uitvoering Visie op Dienstverlening**00.04****Wat willen we?**

We willen met het Programma Dienstverlening de in december 2024 vastgestelde visie op Dienstverlening realiseren.

De gemeente Tytsjerksteradiel wil een gemeente zijn die toegankelijk is, nabije dienstverlening levert en inwoner- en oplossingsgericht is. De visie beschrijft in hoofdlijnen wat we willen bereiken met onze dienstverlening die aansluit op de leefwereld en dus op de behoeften en wensen van onze inwoners en ondernemers.

Wat stellen we voor?

Incidenteel budget beschikbaar te stellen om met Programma Dienstverlening de visie op dienstverlening te realiseren.

Vanuit de visie is een strategie ontwikkeld waarbij er twee programmalijnen zijn vastgesteld:

- **Programmalijn 'Dienstverlening in ons DNA'**
 1. Inwoner centraal (o.a. menselijke maat, klantfeedback, burgerparticipatie)
 2. Iedereen doet mee (o.a. Frysk taalbeleid, toegankelijke websites en apps, Informatiepunt Digitale Overheid)
- **Programmalijn 'Toekomstbestendig ontwikkelen'**
 1. Snel en duidelijk (operational excellence)
 2. Eigentijds (AI, Common ground, datagedreven werken)
 3. Digitaal en Persoonlijk (OpenBurgerzaken, MijnOmgeving, Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV))

Wat als we het niet doen?

Wanneer we geen uitvoering geven aan de benodigde acties en inspanningen, dan voldoen we niet aan de vastgestelde visie op dienstverlening. Inwoners en ondernemers zullen geen aansluiting meer vinden op hun leefwereld, behoeften en wensen.

De verwachting is dat er meer vragen ontstaan (telefonie, mail, webformulieren) wat gevolgen heeft voor de servicenormen en inwonerstevredenheid.

Daarnaast zijn er wettelijke taken waar aan voldaan moet worden zoals toegankelijkheid websites en apps en de WMEBV.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het realiseren van de visie op dienstverlening wordt voor 2026 als volgt geraamd:

- Programmalijn 'Dienstverlening in ons DNA': € 12.500
- Programmalijn 'Toekomstbestendig ontwikkelen': € 25.000
- Totaal: € 37.500

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
–	–	–	–	Status	 C – verkenfase
Portefeuillehouder: Schokker–Strampel, T.				Aard	 2. noodzakelijk
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 midden

STRUCTUREEL**Burgerparticipatie****00.03****Wat willen we?**

We willen door middel van Burger- en overheidsparticipatie inwoners op een goede manier betrekken bij plannen of beleid, waar dat toegevoegde waarde heeft en kan.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om in de begroting van 2026 en 2027 incidenteel budget op te nemen om Burger- en overheidsparticipatie goed te borgen in de organisatie en om de nog te ontwikkelen toolbox voor Burger- en overheidsparticipatie te kunnen blijven benutten. Dit budget is bedoeld voor het incidenteel inzetten stellen van 0,5 fte voor de functie Coördinator Burger- en overheidsparticipatie

In 2025 is het traject opgestart om te komen tot een visie en een verordening op dit onderwerp. We willen dat de werkwijze die hieruit voortvloeit, inbedden in de organisatie. Hiervoor vragen wij structureel budget voor het ontwikkelen van een toolbox.

Wat als we het niet doen?

Wanneer we geen budget opvoeren, is het niet mogelijk om de werkzaamheden en activiteiten, die wel in 2025 ontwikkelen en uitvoeren voor dit onderwerp, in de navolgende jaren te kunnen blijven uitvoeren.

Werk dat we in 2025 verrichten, krijgt geen vervolg in 2026 en later.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het incidenteel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor de functie Coördinator Burger- en overheidsparticipatie bedraagt € 63.000. Dit onderdeel classificeren wij als incidenteel, voor de jaren 2026 en 2027. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

De structurele kosten voor de nog te ontwikkelen toolbox bedragen € 15.000. Voor structurele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van het begrotingssaldo worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
- € 15	- € 15	- € 15	- € 15	Status	 C – verkenfase
Portefeuillehouder: Schokker-Strampel, T.				Aard	 3. wenselijk
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 hoog

Programma 1 – Veiligheid

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

Uitvoering bestaand beleid Bibob

01.07

Wat willen we?

We willen het bestaande Bibob beleid uitvoeren. Dit beleid bestaat sinds 2017 en is in 2024 geactualiseerd i.v.m. gewijzigde wetgeving. Voor de uitvoering van dit beleid is in 2017 reeds een adviseur Bibob in het leven geroepen. Deze functie is nooit op formatie gezet. Zonder deze functie kan het bestaande bibob beleid niet worden uitgevoerd.

Wet Bibob staat voor 'Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.' Dit is van belang omdat gemeente Tytsjerksteradiel het bestaand beleid moet uitvoeren en dit daarnaast wil inzetten bij de aanpak van ondermijning. Het gaat hier onder andere over de terreinen: horeca, vastgoed, subsidies, sociaal domein en overheidsopdrachten. Het is daarmee ook voor de interne organisatie van belang nu de gemeente een rechtmatigheidsopgave en een integriteitswens heeft.

Het uitvoeren van Bibob beleid ligt in lijn met de beleidsnotitie 2023–2026 voorkomen van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Het gaat over integriteit, zowel van de organisatie als onze samenleving. Het gaat bijvoorbeeld over het voorkomen dat de gemeente (onbedoeld) medewerking verleent aan misbruik van vergunningen, subsidies, vastgoedtransacties of bijvoorbeeld aanbestedingsopdrachten.

Daarnaast ligt het uitvoeren van dit beleid in lijn met de beleidslijn 'Zuiver zakendoen' die het college in 2017 heeft vastgesteld.

In december 2024 is het besluit door het college reeds genomen om formatie voor genoemde rol beschikbaar te doen stellen. Dit had per begrotingswijziging in Q1 2025 gemoeten. Abusievelijk is hier tekstueel een onjuistheid ontstaan waardoor het onderwerp noodgedwongen op de Kadernota belandt.

Wat stellen we voor?

Formatie ten behoeve van de functie Bibob adviseur vast te stellen ter hoogte van 0,5 fte.

Wat als we het niet doen?

Als we dit niet doen dan kunnen wij bestaan beleid niet uitvoeren. We kunnen geen bibob toetsen uitvoeren op andere onderwerpen dan horecavergunningen. En we handelen niet in lijn met onze eigen beleidsnotitie 2023– 2026 voorkomen van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Tenslotte handelen we niet conform de beleidslijn ‘Zuiver zakendoen’ die het college in 2017 heeft vastgesteld. Ook zullen signalen van ondermijning gemist worden.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor de functie Bibob adviseur bedragen € 46.000.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
– € 46	– € 46	– € 46	– € 46	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Schokker–Strampel, T.				Aard	 1. onontkoombaar
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 hoog

Uitvoering wettelijke taak m.b.t. afhandeling klachten, meldingen, jeugd en evenementen 01.04

Wat willen we?

Om onze wettelijke taak uit te kunnen voeren, hebben wij extra capaciteit nodig voor de functie BOA 1. De gemeente heeft een wettelijke plicht tot het houden van toezicht en een wettelijke taak tot handhaving. Op dit moment kunnen wij deze niet uitvoeren. De afgelopen jaren is de werkdruk sterk toegenomen met name op het gebied van jeugd, alcohol, drugs, ondermijning, klachten, parkeeroverlast en geluidsoverlast. Zo is bijvoorbeeld het aantal klachten/meldingen vanaf 2022 met maar liefst 60% gegroeid, terwijl de bezetting in aantal fte gelijk is gebleven.

Daar komt bij dat steeds meer verantwoordelijkheden en taken bij de gemeente komen te liggen en steeds meer wettelijke taken verschuiven van de politie naar de burgemeester en het college. Hieraan kan met de huidige formatie geen uitvoering worden gegeven.

Uit een benchmark van 2025 blijkt dat gemeente Tytsjerksteradiel veruit de laagste capaciteit BOA 1 per inwoner heeft. Wij beschikken over 0,45 fte per 10.000 inwoners. De rest van de gemeenten in Fryslân (rekening houdende met de verschillen in grootte) beschikken over gemiddeld 1,26 fte per 10.000 inwoners.

Daarnaast beschikt de gemeente over een grote hoeveelheid land- en wateroppervlakte en daarmee ruime gelegenheid in allerlei vormen. Hiermee wordt het veiligheidsrisico voor deze gemeente dubbel vergroot.

Wat stellen we voor?

De bestaande formatie van 1,5 fte structureel uit te breiden met 1,5 fte BOA 1.

Wat als we het niet doen?

Als we dit niet doen dan kunnen we onze wettelijke taak niet meer uitoefenen. De gevolgen hiervan zijn onder andere:

- geen inzet op jeugd, alcohol, drugs tenzij er sprake is van een incident;
- minimale inzet tijdens evenementen;
- geen jaarlijkse inzet meer tijdens de jaarwisseling (2025 geen inzet);
- klachten en meldingen worden voor 40 % niet opgepakt;
- verhoogd aantal handhavingsverzoeken (die ook niet opgepakt kunnen worden door de juridisch medewerker handhaving en weer tot extra kosten leiden);
- geen inzet op ondermijning.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1,5 fte voor de functie boa 1 bedragen € 133.000.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
- € 133	- € 133	- € 133	- € 133	Status	onbekend
Portefeuillehouder: Schokker-Strampel, T.				Aard	 2. noodzakelijk
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 hoog

Uitvoering wettelijke taak m.b.t. handhaving

01.02

Wat willen we?

Om onze wettelijke taken goed te kunnen uitvoeren, hebben we extra capaciteit nodig voor de functie juridisch beleidsmedewerker handhaving. Deze formatie is in 2023 reeds aangevraagd middels de kadernota. Zij is toen incidenteel toegekend vanwege de komende ontvlechting. Dit ter hoogte van 1,2 fte. Voor 2024 is zij, i.v.m. de ontvlechting, incidenteel verlengd. De noodzaak is echter structureel en wordt ook steeds groter.

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot handhaving. Er komen steeds meer bevoegdheden bij college en burgemeester terecht en daarmee komen er meer wettelijke taken bij. Deze uitbreiding van taken valt samen met een structurele stijging van het aantal handhavingsverzoeken dat worden ingediend (door burgers maar veelal door de opkomende adviesbureaus).

We willen aan onze wettelijke taak voldoen v.w.b. het oppakken van handhavingsverzoeken. De verzoeken worden steeds complexer, omdat er steeds meer regelgeving komt, maar ook omdat er steeds meer regelgeving door gemeenten moet worden getoetst/ uitgevoerd. Het aantal handhavingsverzoeken is in 2023 reeds verdubbeld. Hiervoor was tijdelijk extra formatie voor verkregen. I.v.m. de ontvlechting was deze incidenteel, maar de uitzetting is structureel noodzakelijk.

Wij willen de reguliere handhavingzaken op blijven kunnen pakken.

Daarnaast willen wij onze taken v.w.b. de advisering richting college, raad, portefeuillehouders alsmede richting burgers blijven uitvoeren.

Wat stellen we voor?

De bestaande structurele formatie voor juridisch beleidsmedewerker handhaving van 2,3 structureel uit te breiden met 1 fte.

Wat als we het niet doen?

Als wij onze wettelijke taken niet uitvoeren dan lopen wij risico's op hoge kosten. We worden teruggefloten door de adviescommissie of de rechtbank. Dan krijgen we een boete en moeten we de taak alsnog uitvoeren.

- Wij zullen onder toezicht worden gesteld door onze toezichthouder, de Provincie.
- We kunnen handhavingsverzoeken niet meer oppakken.
- De advisering kan niet meer worden opgepakt en zal naar waakvlam niveau worden teruggebracht.
- De ondersteuning op reguliere handhaving zal afnemen tot een minimum. Dit betekent dat toezichtszaken niet verder kunnen worden opgepakt dan door een toezichthouder. Juridische dwangmiddelen worden dan zeer minimaal ingezet. Hiermee loopt de gemeente eveneens financiële risico's alsmede risico's v.w.b. geloofwaardigheid.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1,0 fte voor de functie juridisch beleidsmedewerker handhaving bedragen € 115.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
- € 115	- € 115	- € 115	- € 115	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Schokker-Strampel, T.				Aard	 1. onontkoombaar
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 hoog

Wat willen we?

Om onze wettelijke taken uit te kunnen voeren, hebben wij extra capaciteit nodig voor de functie Beleidsmedewerker integrale veiligheid. De afgelopen jaren is de werkdruk sterk toegenomen met name op het gebied van crisis, jeugd, alcohol, drugs, ondermijning, maatschappelijke onrust en extremisme. Steeds meer verantwoordelijkheden komen bij de gemeente te liggen en steeds meer wettelijke taken verschuiven van het OM naar de burgemeester. Hieraan kan geen uitvoering worden gegeven en wij kunnen onze wettelijke taken niet uitoefenen. Dit brengt grote veiligheidsrisico's met zich mee. Aan de genoemde thema's geven wij op dit moment geen actieve uitvoering. Ook geven wij geen navolging aan de Friese Norm. Dit is een afspraak die wij, Friesland breed, hebben gemaakt waarin wij verplichtingen aan zijn gegaan op het gebied van veiligheid en openbare orde.

Uit een benchmark van 2025 blijkt dat gemeente Tytsjerksteradiel over veruit de laagste capaciteit veiligheidsadviseur beschikt. Wij beschikken over 0,48 fte veiligheidsadviseur per 10.000 inwoners. De rest van de gemeenten in Fryslân (rekening houdende met de verschillen in grootte) beschikken over gemiddeld 1 fte per 10.000 inwoners.

Daarnaast beschikt de gemeente over een grote hoeveelheid land- en wateroppervlakte en daarmee ruime gelegenheid in allerlei vormen. Hiermee wordt het veiligheidsrisico voor deze gemeente dubbel vergroot.

Ook aan de crisisorganisatie is de afgelopen jaren geen aandacht besteed i.v.m. bovenstaande. Deze dient opnieuw te worden opgebouwd en structureel te worden onderhouden. Op dit moment is er geen adequate crisisorganisatie beschikbaar. Hiermee lopen we een groot veiligheidsrisico.

Wat stellen we voor?

De bestaande formatie met 1 fte adviseur integrale veiligheid uit te breiden naar 2,58 fte.

Wat als we het niet doen?

Als we dit niet doen dan kunnen we onze wettelijke taak op het gebied van veiligheid niet meer uitoefenen. De gevolgen hiervan zijn onder andere:

- wij lopen hele grote risico's op diverse veiligheidsgebieden waarin de gemeente haar verantwoordelijkheid heeft;
- we doen niks met thema's jeugd, alcohol, drugs, sociale veiligheid, ondermijning, extremisme;
- op andere thema's acteren wij zeer minimaal anders dan bij het reeds ontstaan van een incident;
- de rol van de adviseur integrale veiligheid kan uit weinig meer dan vergaderen bestaan hetgeen, naast bovenstaande, ook betekent dat wij deze positie niet bezet kunnen houden omdat medewerkers een dergelijke rol niet ambiëren;
- we hebben geen adequate crisisorganisatie en als er een crisis uitbreekt zijn wij hier niet op voorbereid.

Op dit moment wordt aan bovenstaande (nagenoeg) niks gedaan. Slechts wanneer er sprake is van een incident, maar dat is het te laat.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1,0 fte voor de functie adviseur integrale veiligheid bedragen € 115.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
- € 115	- € 115	- € 115	- € 115	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Schokker-Strampel, T.				Aard	 1. onontkoombaar
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 hoog

Wat willen we?

Om onze wettelijke taken goed te kunnen uitvoeren, hebben we extra capaciteit nodig voor de functie van Medewerker Vergunningen APV–BW. Deze formatie is in 2023 reeds aangevraagd middels de kadernota. Zij is toen incidenteel toegekend vanwege de komende ontvlechting. Dit ter hoogte van 1 fte. Voor 2024 is zij, i.v.m. de ontvlechting, incidenteel verlengd. De noodzaak is echter structureel en wordt ook steeds groter.

De afgelopen vier jaar is de werkdruk sterk toegenomen, vooral op het gebied van evenementen. Steeds meer wettelijke taken zijn bij de gemeente komen te liggen, waardoor het vergunningenproces meer tijd en aandacht vraagt.

Op dit moment lukt het ons niet onze wettelijke taken uit te voeren.

Organisatoren van evenementen krijgen eveneens meer verantwoordelijkheden. Zij moeten complexere documentatie indienen en deze zijn zelden van voldoende kwaliteit. Hierop dient door de vergunningverleners te worden geïnvesteerd omdat de politieke wensen zijn dat wij evenementen hebben en houden binnen onze gemeenten.

De organisatoren en de gemeente zijn aansprakelijk wanneer er een ongeluk gebeurt. Landelijk zijn er meerdere (dodelijke) ongelukken gebeurd die het belang van het vergunningenproces benadrukken. Elke aanvraag moet daarom kritisch worden bekeken. Voor elk evenement moet voldoende tijd uitgetrokken worden om de openbare orde en veiligheid te beoordelen en in overleg te treden met de organisatie en de externe partners.

Nog een gevolg van het steeds complexer worden van het organiseren van evenementen is dat evenementen geëvalueerd moeten worden zodat de verbeterpunten bij de volgende evenementen kunnen worden meegenomen. De range met evenementen die geëvalueerd moeten worden, is vergroot.

De provincie heeft nieuwe beleidsregels opgesteld m.b.t. de consequenties die evenementen hebben voor de natuur (in het kader van de Wet Natuurbescherming). Dit leidt ertoe dat vergunningverleners hier meer in moeten toetsen en het vergunningenproces complexer wordt en meer tijd vergt.

Ook de problematiek die onder de jeugd leeft m.b.t. alcoholgebruik draagt bij de noodzaak om aan de voorzijde van het traject extra in te zetten hier d.m.v. gesprekken met zowel de organisatie als de jeugdboa's.

Tenslotte wordt het draagvlak voor evenementen bij de burger steeds kleiner. Er worden structureel meer bedenkingen ingediend tegen de aanvragen. Burgers worden mondiger en weten de weg naar de overheid te vinden. Dit leidt ertoe dat er steeds vaker ook inzet vanuit vergunningverleners wordt geleverd tijdens of na het evenement om deze bezwaren weg te nemen.

Met het verschoven takenpakket, de wens om evenementen mogelijk te maken, de extra inzet die vanuit de Provincie en de actualiteit moet worden gedaan, is het niet mogelijk om tijdig en goed de vergunningaanvragen af te handelen.

Wat stellen we voor?

0,89 fte vergunningverlener APV–Bijzondere wetten (evenementen) toe te voegen aan de formatie.

Wat als we het niet doen?

Het niet uitvoeren van onze wettelijke taken, brengt grote risico's met zich mee met name op het gebied van veiligheid.

Evenementen kunnen niet meer vergund worden. Hierdoor vinden ze zeer waarschijnlijk alsnog illegaal plaats.

Daarnaast laat de kwaliteit van wel verleende vergunningen te wensen over, wat gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid. De politie en brandweer adviseren veelal negatief, maar de gemeente blijft verantwoordelijk.

Ook ons opgestelde beleid wordt niet goed uitgevoerd, wat leidt tot een verhoogd veiligheidsrisico, mogelijke hoge kosten door juridische procedures en reputatieschade voor de gemeente.

Bovendien worden de aanbevelingen van de Rekenkamer over het evenementenbeleid niet opgevolgd.

Naast evenementenvergunningen kunnen ook andere verplichte vergunningen, zoals voor kleinschalige evenementen en standplaatsen, momenteel niet worden behandeld. Hier is simpelweg geen capaciteit voor. Dit betekent dat de gemeente ook op dit punt tekortschiet in haar wettelijke verplichtingen.

Er is nu sprake van achterstanden. Evenementen worden van rechtswege gegund. Soms zonder enige blik erop. Het aantal evenementen neemt toe, maar de werkdruk neemt met name toe door de regelgeving waaraan organisaties en gemeenten aan moeten voldoen. Deze groei is landelijk.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,89 fte voor de functie vergunningverlener APV-Bijzondere wetten bedraagt € 70.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
- € 70	- € 70	- € 70	- € 70	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Schokker-Strampel, T.				Aard	 nog onbekend
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 hoog

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

Coördinatie gevolgen netcongestie c.a. en borgen gemeentelijke belangen bij externe projectontwikkelaars

02.03

Wat willen we?

Coördinatie gevolgen netcongestie c.a.

- Sinds jaar en dag voeren wij periodiek overleg met de nutsbedrijven om over en weer voorgenomen plannen op elkaar af te stemmen. De huidige ontwikkelingen (netcongestie o.a.) en de grote impact van het vinden van oplossingen leren dat dit overleg sterk intensificeert en dat de gevolgen voor de gemeentelijke infrastructuur en ontwikkeling van woon- en bedrijvenlocaties groot zijn. Steeds vaker is het voeren van stevige gesprekken nodig opdat de gemeentelijke belangen goed over het voetlicht worden gebracht en op waarde worden geschat. Wij willen een volwaardige gesprekspartner in deze discussie zijn.

Borgen gemeentelijke belangen bij externe projectontwikkelaars

- In toenemende mate hebben wij te maken met de situatie dat (woning-)bouwprojecten door derden (projectontwikkelaars) worden gerealiseerd, waarbij uiteindelijk een stuk openbare infrastructuur wordt aangelegd en overgedragen aan de gemeente. Gegeven het primair commerciële belang van dergelijke marktpartijen vergt het keer op keer een stevige inbreng van onze kwaliteitseisen voor deze infrastructuur en stevige onderhandelingen om een goed resultaat te bewerkstelligen.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om voldoende personele capaciteit beschikbaar te stellen om in beide aandachtsgebieden adequaat de gemeentelijke belangen te behartigen.

Hiervoor is uitbreiding van 0,34 fte noodzakelijk.

Wat als we het niet doen?

Als we de personele capaciteit niet uitbreiden, zullen we aangaande de netcongestieproblematiek ca. de gemeentelijke positie verzwakken. Per saldo krijgen we te maken krijgen met langere wachttijden voor het kunnen realiseren van projecten.

Dit zet de gemeentelijke ambities voor woningbouw en bedrijfshuisvesting onder druk.

Bij de realisatie van woningbouwprojecten door derden krijgen we te maken met opgeleverde infrastructuur die niet voldoet aan onze (kwaliteits-)eisen wat vervolgens resulteert in dure herstelwerkzaamheden op kosten van de gemeente.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het beschikbaar stellen van 0,34 fte voor deze functie bedragen € 35.000 Hier tegenover staat dat de gemeente middels afgesloten samenwerkingsovereenkomsten met nutsbedrijven middelen binnenkrijgt en ook middels anterieure overeenkomsten met projectontwikkelaars wordt gecompenseerd voor gemeentelijke inzet. Per saldo compenseren deze de gevraagde uitzetting van € 35.000 en is het dus budgetneutraal.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 neutraal
–	–	–	–	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Willemsma, T.				Aard	 2. noodzakelijk
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 hoog

Programma 3 – Economie

Geen onderwerpen.

Programma 4 – Onderwijs

Geen onderwerpen.

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Subsidie het Achterland

05.04

Wat willen we?

Het Achterland is een cultuurlaboratorium in Friesland, gericht op kinderen en jongeren. Hier ontdekken zij hun (artistieke) talenten door te experimenteren en fouten te maken, zonder druk van kwaliteitseisen. Het proces staat centraal, niet het eindproduct. Het Achterland waardeert elk talent, zowel op als achter het podium, en biedt theaterlessen, cultuurdagen en producties aan. Deze activiteiten bevorderen zelfvertrouwen, eigenwaarde, verbeeldingskracht en vindingrijkheid, waardoor deelnemers hun talenten leren toepassen en hun eigen verhaal kunnen vertellen.

De theater-, taal- en multimedialessen worden gegeven door professionele docenten en sluiten perfect aan bij thema's zoals taal, Frysk/meertaligheid en creatieve vakken. De kunstvakdocenten staan dan ook regelmatig voor de klas op de basisscholen in de regio. Daarnaast organiseert Het Achterland in opdracht van middelbare scholen Cultuurdagen in de Molkfabryk of op locatie.

De activiteiten van Het Achterland zijn een waardevolle aanvulling op het bestaande cultuuraanbod en Het Achterland ontwikkelt zich als een volwaardige culturele partner in de regio. Het Achterland willen we behouden voor de toekomst.

Wat stellen we voor?

Op dit moment is Het Achterland afhankelijk van provinciale subsidie en andere projectsubsidies. Dat is een wankel basis voor het voortbestaan van Het Achterland. Bovendien zijn de huidige subsidies onvoldoende om de vaste lasten te financieren. Het Achterland vraagt ons daarom om structurele subsidie. We stellen voor om vooralsnog Het Achterland voor drie jaar een subsidie incidenteel te verstrekken.

Wat als we het niet doen?

Zonder subsidie is het voor Het Achterland niet mogelijk om theaterles en cultuuronderwijs in Tytsjerksteradiel voor de toekomst te garanderen. Dit betekent dat het cultuuraanbod schraler wordt, terwijl cultuureducatie van belang is voor de persoonlijke ontwikkeling, participatie en sociale cohesie van inwoners. Deze effecten zullen verdwijnen en de leefbaarheid van de gemeente zal worden aangetast.

Wat mag het kosten?

De kosten voor deze subsidie bedragen € 30.000 per jaar voor de periode 2026 tot en met 2028. Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
–	–	–	–	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Willemsma, T				Aard	 3. wenselijk
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 midden

Programma 6 – Sociaal domein

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

POH Jeugd in de Huisartsenpraktijk

06.01

Wat willen we?

Laagdrempelige zorg bieden, dicht bij “huis”.

Het doel van de uitrol van de POH-GGZ Jeugd in Tytsjerksteradiel is het aanbieden van kwalitatief goede, laagdrempelige én efficiënte hulpverlening aan jeugdige patiënten (jonger dan 18 jaar) en hun ouders in de eigen omgeving. Zo kan een meer passend antwoord worden gegeven op de ondersteuningsvragen van jeugdigen.

Kostenbesparing op specialistische jeugdhulp

Als neven doel en –effect wordt een vermindering van de kosten (specialistische jeugdhulp) beoogd doordat ingezet wordt op preventie op langere termijn. Jeugdigen worden gerichter doorverwezen naar de tweedelijns specialistische jeugdhulp, wanneer dit alsnog nodig blijkt te zijn. We streven naar meer kwaliteit tegen minder kosten.

Wat stellen we voor?

Via de Kadernota 2024 is in de begroting 2024–2027 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor 1 fte voor een praktijkondersteuner huisarts (POH) GGZ Jeugd voor de jaren 2024 en 2025. In de kadernota 2026 stellen we voor om dit budget structureel beschikbaar te stellen. Door 1 fte beschikbaar te stellen voor de praktijkondersteuner jeugd wordt laagdrempelige zorg aangeboden en is er naar alle waarschijnlijkheid sprake van een kostenbesparing op specialistische jeugdhulp.

Wat als we het niet doen?

Vanuit de Hervormingsagenda Jeugd (2023–2025) wordt aan gemeenten gevraagd om sterkere lokale teams in richten en de nadruk te leggen op preventief werken en het versterken van het gewone leven van jongeren en ouders. Het inzetten van een POH-GGZ Jeugd bij huisartsen draagt hier zeker aan bij. De kosten van jeugdhulp zijn enorm. Het inzetten van een praktijkondersteuner huisartsenpraktijk is laagdrempelig voor onze inwoners, heeft een preventief karakter, verbetert en optimaliseert de toegang tot zorg en voorkomt onnodige inzet van zwaardere zorg.

Als we het niet doen, missen we de bewezen preventieve werking en functie die een POH-GGZ Jeugd huisartsenpraktijk kan bieden. Daarnaast hebben omliggende gemeenten al een aantal jaren een POH-GGZ Jeugd ingezet. Uit onderzoek is gebleken dat het een kostenbesparing op de specialistische jeugdhulp oplevert die de kosten van de inzet van POH-GGZ Jeugd medewerker overstijgt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1 fte voor de functie praktijkondersteuner huisartsenpraktijk bedraagt € 97.000. De dekking van deze kosten vindt plaats ten laste van de beschikbare budgetten voor jeugd en heeft daardoor geen effect op het saldo.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
–	–	–	–	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Pee, C. de				Aard	 1. onontkoombaar
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 midden

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Programma 8 – Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Herzien oude vastgoedcontracten

08.02

Wat willen we?

Voor het project 'vastgoed op orde' is de opgave om oude vastgoedcontracten te herzien, met een focus op verhuurcontracten. Veel van deze contracten voldoen niet meer aan de actuele wettelijke vereisten en vereisen grondige herziening om risico's voor de gemeente te voorkomen en de naleving van de wet te waarborgen. Het herzien van deze contracten is een arbeidsintensief proces dat specialistische kennis en capaciteit vraagt. Deze werkzaamheden passen niet binnen de bestaande formatie, waardoor aanvullende capaciteit noodzakelijk is. Herziene contracten zorgen voor een solide juridische basis voor toekomstig gebruik.

Wat stellen we voor?

Door het beschikbaar stellen van een specifiek budget kunnen we externe capaciteit inzetten om deze opgave voortvarend aan te pakken. Dit maakt het mogelijk om gebruik te maken van specialistische expertise en extra menskracht. Dat is essentieel voor het efficiënt herzien van de oude vastgoedcontracten. Met deze oplossing kunnen we niet alleen voldoen aan de wettelijke vereisten, maar ook voorkomen dat deze taak verder druk legt op de bestaande formatie. Dit zorgt voor een gerichte en kwalitatieve aanpak, zonder de reguliere werkzaamheden binnen de organisatie te belasten.

De huidige achterstand is een paar honderd contracten (gebouwen en gronden). De huidige inschatting is dat we dit met externe capaciteit voor de periode van 1 jaar zijn ingelopen.

Wat als we het niet doen?

Als we geen budget beschikbaar stellen om in capaciteit te voorzien, blijft de herziening van oude vastgoedcontracten liggen. Dit brengt risico's met zich mee, zoals het niet voldoen aan wettelijke vereisten. Dit kan juridische problemen of financiële gevolgen voor de gemeente kan veroorzaken. Daarnaast kan het gebrek aan actie leiden tot inefficiënt gebruik van gemeentelijk vastgoed. Dit doordat gegevens niet meer actueel zijn doordat er bijvoorbeeld is verbouwd, bijgebouwd of dat het feitelijk gebruik anders is. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het vastgoedbeheer.

Wat mag het kosten?

Voor de inzet van externe capaciteit voor het herzien van oude vastgoedkrachten vragen wij een budget van € 145.000. (€ 72.500 voor zowel 2026 als 2027).

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 vragend (nadelig)
–	–	–	–	Status	 A – realisatiefase
Portefeuillehouder: Zandbergen, B. van				Aard	 2. noodzakelijk
				Wettelijk?	 ja
				Mij. belang	 midden

Programma 0.4 – Overhead

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

HR – Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO)

00.04.01

Wat willen we?

Op 1 januari 2025 zijn we gestart in onze nieuwe organisatie.

Vanuit goed werkgeverschap willen we in 2026, als we ruim een jaar op weg zijn, de medewerkersbeleving / –tevredenheid meten en met de uitkomsten aan de slag gaan.

Op die manier kunnen collega's op diverse thema's aangeven in hoeverre zij tevreden zijn, en kunnen we als organisatie aan de slag met de gegeven feedback.

Het laatste medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) dateert van 2019.

Het verhogen van de medewerkertevredenheid is een ambitie in het bestuurlijke Uitvoeringsprogramma en past ook bij de gewenste organisatieontwikkeling zoals opgenomen in de Ontwikkelagenda 2025–2026.

Wat stellen we voor?

We willen op reguliere basis de beleving van onze medewerkers gaan meten en een actieve dialoog over de uitkomsten organiseren. Zodat we in verbinding blijven met onze medewerkers en actief aan de slag kunnen met de uitkomsten.

Hiermee meten we het organisatieklimaat op het gebied van tevredenheid en ook op enkele thema's die horen bij onze organisatieontwikkeling.

We stellen voor om het medewerkerbelevings- of tevredenheidsonderzoek in 2025 voor te bereiden, en in 2026 uit te voeren.

Wat als we het niet doen?

Als we geen medewerkerbelevings- of –tevredenheidsonderzoek uitvoeren, hebben we geen integraal (diverse thema's) en overkoepelend beeld bij hoe tevreden onze medewerkers zijn over het werken bij onze gemeente (ook in vergelijking met andere gemeenten).

Het stelt ons daarmee minder goed in staat om breed en gericht feedback op te halen waarmee we de tevredenheid van onze medewerkers kunnen verhogen.

Wat mag het kosten?

Voor dit onderzoek is geen budget in de begroting opgenomen.

In de Kadernota vragen we daarom budget aan zodat we gericht tot een aanpak MTO kunnen komen die ook uitgevoerd kan worden.

We ramen de kosten voor 2026 incidenteel op € 30.000 op basis van referentiecijfers voorgaand MTO. Dit betreft een raming, waarbij we opmerken dat de kosten afhankelijk zijn van verschillende factoren (bijv. type / pakket onderzoek, aantal medewerkers, monitoring en analyse, begeleiding / bespreking uitkomsten).

Daarbij gaan we ervan uit dat de uitvoering van het MTO binnen de bestaande capaciteit uitgevoerd kan worden.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [C – verkenfase]
Portefeuillehouder: Willemsma, T.				Aard	 [3. wenselijk]
				Wettelijk?	 nee
				Mij. belang	 laag

2.4 Voorstel aan de raad

Gelet op de in deze Kadernota geschetste ontwikkelingen stellen wij u voor om:

1. Kennis te nemen van de ontwikkelingen in beleid zoals opgenomen in deze Kadernota 2026–2029, de te verwachten financiële gevolgen uit de aangegeven ontwikkelingen voor de meerjarenbegroting en het voorlopig verwachte meerjarenperspectief.
2. De Raad te vragen om op basis van deze Kadernota richtinggevende uitspraken te doen voor het samenstellen van de begroting 2026–2029.

Burgum, 10 juni 2025

Burgemeester en wethouders
van Tytsjerksteradiel

BIJLAGE I Financiële samenvatting

KADERNOTA 2026 – 2029

Hieronder laten we de ontwikkelingen zien die het gevolg zijn van nieuw beleid of van ontwikkelingen in bestaand beleid.

effect	aard	status
 vragend (nadelig)	 1. onontkoombaar	 A - realisatiefase
 neutraal	 2. noodzakelijk	 B - planfase
 biedend (voordelig)	 3. wenselijk	 C - verkenfase
 nog onbekend		 onbekend
 variabel		

Negatief bedrag = nadelig, positief bedrag = voordelig

Onderwerp	Effect	Aard	Status	2026	2027	2028	2029
Startsaldo van de Kadernota				- 837	- 208	- 357	- 15
Ontwikkeling Gemeentefonds				1404	1039	-1150	-746
Bestaand beleid				63	57	40	26
Aanpassen huurinkomsten c.a. Schoolstraat 90 Burgum [Nr. 21.32]				-14	-14	-14	-14
Aanpassing verkiezingsbudget gemeenteraad [Nr. 21.12]				0	0	0	0
Actualisatie begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [Nr. 21.13]				16	16	16	16
Actualiseren budget Ondernemingsraad – Raad 16-04-2025 [Nr. 21.08]				-83	-83	-84	-83
Actualiseren budgetten Interne Dienstverlening [Nr. 21.10]				0	0	0	0
Actualisering Arbobudget [Nr. 21.07]				-10	-10	-10	-10
Actualisering budget Ruimtelijke Ordening – Raad 16-04-2025 [Nr. 21.05]				-8	-8	-8	-8
Begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [Nr. 21.39]				-38	-38	-38	-38
Beheerplan verhardingen 2024-2028 [Nr. 21.06]				232	216	201	185
Beleidsplan biodiversiteit [Nr. 21.03]				0	0	0	0
Budget Veilig wonen [Nr. 21.02]				0	0	0	0

KADERNOTA 2026 – 2029

KIK Burgum [Nr. 21.30]				0	0	0	0
Kosten wervingsprocedure nieuwe Burgemeester [Nr. 21.29]				-10	0	0	0
Omgevingswetmiddelen 2026 [Nr. 21.27]				0	0	0	0
Opheffen voorziening conservering bruggen [Nr. 21.28]				4	4	4	4
Vakliteratuur budgetten sociaal domein naar facilitair [Nr. 21.01]				0	0	0	0
Verhogen budgetten bedrijfsvoering afd. VTHV [Nr. 21.16]				-27	-27	-27	-27
Voorziening Baggeren [Nr. 21.23]				0	0	0	0
Nieuw of gewijzigd beleid				- 493	- 493	- 493	- 493
00. Bestuur en ondersteuning				- 15	- 15	- 15	- 15
Burgerparticipatie [nr. 00.03]				- 15	- 15	- 15	- 15
Uitvoering Visie op Dienstverlening [nr. 00.04]				-	-	-	-
Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal [nr. 00.06]				-	-	-	-
00.04 Overhead				-	-	-	-
HR – Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) [nr. 00.04.01]				-	-	-	-
01. Veiligheid				- 478	- 478	- 478	- 478
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. veiligheid [nr. 01.01]				- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. handhaving [nr. 01.02]				- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. vergunningverlening [nr. 01.03]				- 70	- 70	- 70	- 70
				- 133	- 133	- 133	- 133

KADERNOTA 2026 – 2029

Uitvoering wettelijke taak m.b.t. afhandeling klachten, meldingen, jeugd en evenementen [nr. 01.04] Uitvoering bestaand beleid Bibob [nr. 01.07]				- 46	- 46	- 46	- 46
02. Verkeer, vervoer en waterstaat				-	-	-	-
Coördinatie gevolgen netcongestie c.a. en borgen gemeentelijke belangen bij externe projectontwikkelaars [nr. 02.03]				-	-	-	-
05. Sport, cultuur en recreatie				-	-	-	-
Subsidie het Achterland [nr. 05.04]				-	-	-	-
06. Sociaal Domein				-	-	-	-
POH Jeugd in de Huisartsenpraktijk [nr. 06.01]				-	-	-	-
08. Vrosh				-	-	-	-
Herzien oude vastgoedcontracten [nr. 08.02]				-	-	-	-
Eindsaldo van de Kadernota				137	396	- 1.960	- 1.228

Toelichting definities en symbolen

Toelichting op het gebruik van icoontjes in de Kadernota

Om de onderwerpen in deze Kadernota in een duidelijke context te zetten, wordt gebruik gemaakt van een rubricering, te weten

- effect op het begrotingssaldo
- aard van het onderwerp
- status van het onderwerp

effect	aard	status
 vragend (nadelig) neutraal biedend (voordelig) nog onbekend variabel	 1. onontkoombaar 2. noodzakelijk 3. wenselijk	 A - realisatiefase B - planfase C - verkenfase onbekend

Labeling van bedragen/ramingen in bestuurlijke notities.

Wanneer in notities sprake is van bedragen of kostenramingen die te maken hebben met voorgenomen nieuwe projecten of nieuw beleid wordt zo'n bedrag standaard voorzien van een label dat de status en de mate van onderbouwing verduidelijkt.

Voor het gebruik van de termen "PM" en "taakstellend" wordt afgesproken dat hieraan de onderstaande omschrijving wordt gekoppeld.

	status C	status B	status A
fase	verkennende fase	planfase	realisatiefase
trefwoorden	initiatief, verkenning wat, ordergrootte inspanning.	uitwerking, plannen, begin progr. van eisen.	uitgewerkt plan incl. overleg betrokkenen, definitief progr. van eisen.
basis raming	inschatting en kengetallen.	elementen en kengetallen.	elementen en/of hoeveelheden en kengetallen/prijzen.
afwijking in %	mogelijk 50%	mogelijk 15-50%	verwachting < 15%

Het kan ook voorkomen dat er (nog) geen bedragen kunnen worden genoemd of dat er echt nadrukkelijk sprake is van een taakstellend bedrag. Voor deze gevallen gelden onderstaande termen:

PM	• er zijn nog geen concrete plannen (we willen iets gaan doen) • het college is van plan hier tijd en energie in te gaan stoppen • instemming betekent instemmen met het uitvoeren van voorbereidend werk en verkenningen • er wordt wel verwacht dat er t.z.t. sprake zal zijn van effecten voor de begroting • er is nog geen sprake van besluitvorming
-----------	---

KADERNOTA 2026 – 2029

PM + voetnoot	In een voetnoot kan worden aangegeven of er sprake is van een bijzondere reden voor PM, bijvoorbeeld in geval van een nog onmogelijk te kwalificeren autonome/onontkoombare ontwikkeling
taakstellend	• er wordt vooraf een bedrag vastgesteld voor bepaalde activiteiten of voorzieningen/maatregelen • het bedrag is leidend en maximaal, het ambitieniveau wordt hierop aangepast

3 BIJLAGE II Vervallen onderwerpen

Prioritering vervallen onderwerpen

We hebben met u afgesproken, dat we in de Kadernota zowel de door ons gehonoreerde onderwerpen en financiële doorrekening daarvan, als de vervallen onderwerpen en financiële doorrekening laten zien.

In dit hoofdstuk ziet u de toelichting op de vervallen onderwerpen terug.

We aan ieder onderwerp op basis van een aantal criteria een volgorde van prioritering (score) gehangen. Doel hiervan is, dat bij eventueel toekomstige financiële ruimte de Raad kan aangeven om onderwerpen toch mee te nemen in de uiteindelijke begroting(en). De criteria zijn hieronder toegelicht.

De financiële samenvatting en doorvertaling van alle onderwerpen vindt u terug in paragraaf 3.2. Deze lijst is een samenstelling van de gehonoreerde onderwerpen en de vervallen onderwerpen. De vervallen onderwerpen zijn in paars weergegeven met de desbetreffende score.

In paragraaf 3.3. kunt u de toelichting op de vervallen onderwerpen lezen.

Hieronder wordt de prioriteit van de vervallen onderwerpen gepresenteerd. Verdeeld in 'hoog', 'midden' en 'laag' met bijbehorende scores.

Beoordeling groslijst structurele voorstellen Kadernota

Een beoordeling kan dan als volgt plaatsvinden:

Aard	(score)	Wettelijk?	(score)	Maatschappelijk belang*	(score)
Onontkoombaar	5	Ja	5	Hoog	5
Noodzakelijk	3	Nee	0	Midden	3
Wenselijk	1			Laag	1

* Wat is maatschappelijk belang?

Het gaat dan om het belang voor inwoner en ondernemer.

Hoog > is daarbij van belang voor zowel inwoner en ondernemer

Midden > is daarbij alleen van belang of voor inwoner of ondernemer

Laag > is daarbij weinig van belang voor inwoner en ondernemer

De positie op de lijst wordt bepaald aan de hand van de score. Daarbij zal er waarschijnlijk sprake zijn van onderwerpen met dezelfde score. Dit is onontkoombaar. Wel levert de score op dat er potentie op lijst ontstaat bij bovenaan/hoog op lijst. De overige onderwerpen zijn vooraleer weinig kansrijk.

Daarnaast kan er bij scores ook gekeken worden of er potentie zit in alternatieve financiering / business case. Dit zal dan vermeld worden.

Prioriteit: 1. hoog	6 onderwerpen
---------------------	---------------

Score: 15

Uitvoering beleidstaken evenementen en alcoholwet [nr. 01.06]	-22.000
---	---------

Score: 13

Behandeling bodemrapporten en – bodemsaneringsprojecten [nr. 07.03]	-29.000
---	---------

Ontwikkelaar milieu specialisatie stikstof [nr. 07.04]	-71.000
--	---------

Score: 11

Bijhouden data verkeersborden [nr. 02.04]	-8.000
---	--------

Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) [nr. 04.01]	-40.000
--	---------

Verduurzaming van bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen [nr. 05.03]	
---	--

Prioriteit: 2. midden	17 onderwerpen
-----------------------	----------------

Score: 9

Beschermen van informatie binnen de organisatie [nr. 00.05]	-55.500
---	---------

Score: 8

Applicatie voor datamonitoring t.b.v. grip op uitgaven en kosten jeugd [nr. 06.04]	-51.000
--	---------

Beheerplan Oeverbescherming c.a. [nr. 02.02]	-83.400
--	---------

Capaciteit voor grondzaken t.b.v. werkvoorraad en ambities [nr. 08.01]	-97.000
--	---------

Capaciteit voor projectleiding t.b.v. huidige ambities (woningbouw)projecten [nr. 08.04]	-244.000
--	----------

Capaciteit voor projectondersteuning t.b.v. voortgang van (woningbouw)projecten [nr. 08.03]	-97.000
---	---------

Uitvoeringsplan verbeteren Schoolstraat, Passaazje en Markt (Centrum visie Burgum) [nr. 03.02]	
--	--

Score: 6

GIS (Gebiedsteammedewerker in de school) [nr. 06.03]	
--	--

I en A – ICT: toekomstige investeringen [nr. 00.04.07]	
--	--

Koppeling Platform Slappe Bodem – Funderingsloket [nr. 08.06]	-8.500
---	--------

Nieuwe millieustraat [nr. 07.01]	
----------------------------------	--

Ontwikkelaar milieu specialisatie geluid [nr. 08.11]	
--	--

Ontwikkeling bedrijventerrein [nr. 03.01]	
---	--

Programma voorbereiding Buitengebied / Landschapselementen [nr. 08.07]	-25.000
--	---------

Regionale samenwerking [nr. 00.01]	
------------------------------------	--

Uitbreiding formatie Management-Informatiespecialist [nr. 06.05]	-45.000
--	---------

Water Rioleringsplan [nr. 07.02]	
----------------------------------	--

Prioriteit: 3. laag	10 onderwerpen
---------------------	----------------

Score: 4

Brug Eastermar [nr. 02.01]	
----------------------------	--

Digitale kaart recreatie en toerisme [nr. 05.02]	-2.500
--	--------

Groen beleidsplan [nr. 05.01]	-870.363
-------------------------------	----------

MFC's [nr. 06.02]	
-------------------	--

Nieuwe functie regelanalist / geo-adviseur [nr. 08.09]	-105.000
--	----------

KADERNOTA 2026 – 2029

Score: 2

Budget algemene kosten grondzaken [nr. 08.08]	-50.000
Capaciteit aansturing team Omgeving [nr. 08.05]	-26.400
Omzetten formatie teamassistent van incidenteel naar structureel [nr. 08.10]	-41.000
Teammanager ro en vergunningen [nr. 08.13]	-27.000
Teammanager THV [nr. 01.05]	-28.000

Financiële samenvatting incl. vervallen onderwerpen

Hieronder laten we het financieel perspectief zien wanneer ook de vervallen onderwerpen in de nieuwe begroting worden verwerkt. De vervallen onderwerpen zijn **paars** gemarkeerd.

effect	aard	status
 vragend (nadelig)	 1. onontkoombaar	 A - realisatiefase
 neutraal	 2. noodzakelijk	 B - planfase
 biedend (voordelig)	 3. wenselijk	 C - verkenfase
 nog onbekend		 onbekend
 variabel		

Negatief bedrag = nadelig, positief bedrag = voordelig

Onderwerp	Effect	Aard	Status	2026	2027	2028	2029
Startsaldo van de Kadernota				- 837	- 208	- 357	- 15
Ontwikkelingen algemene uitkering uit gemeentefonds [nr. 21.99]				1404	1039	-1150	-746
Bestaand beleid				63	57	40	26
Aanpassen huurinkomsten c.a. Schoolstraat 90 Burgum [nr. 21.32]				-14	-14	-14	-14
Aanpassing verkiezingsbudget gemeenteraad [nr. 21.12]				0	0	0	0
Actualisatie begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [nr. 21.13]				16	16	16	16
Actualiseren budget Ondernemingsraad – Raad 16-04-2025 [nr. 21.08]				-83	-83	-84	-83
Actualiseren budgetten Interne Dienstverlening [nr. 21.10]				0	0	0	0
Actualisering Arbobudget [nr. 21.07]				-10	-10	-10	-10
Actualisering budget Ruimtelijke Ordening – Raad 16-04-2025 [nr. 21.05]				-8	-8	-8	-8
Begroting 2026 GR Mobiliteitsbureau Noord Oost Fryslân [nr. 21.39]				-38	-38	-38	-38
Beheerplan verhardingen 2024-2028 [nr. 21.06]				232	216	201	185
Beleidsplan biodiversiteit [nr. 21.03]				0	0	0	0

KADERNOTA 2026 – 2029

Budget Veilig wonen [nr. 21.02]					0	0	0	0
KIK Burgum [nr. 21.30]					0	0	0	0
Kosten wervingsprocedure nieuwe Burgemeester [nr. 21.29]					-10	0	0	0
Omgevingswetmiddelen 2026 [nr. 21.27]					0	0	0	0
Opheffen voorziening conservering bruggen [nr. 21.28]					4	4	4	4
Vakliteratuur budgetten sociaal domein naar facilitair [nr. 21.01]					0	0	0	0
Verhogen budgetten bedrijfsvoering afd. VTHV [nr. 21.16]					-27	-27	-27	-27
Voorziening Baggeren [nr. 21.23]					0	0	0	0
Nieuw of gewijzigd beleid	Score				- 2.013	- 2.158	- 2.451	- 2.599
00. Bestuur en ondersteuning					- 71	- 71	- 71	- 15
Beschermen van informatie binnen de organisatie [nr. 00.05]	9				- 56	- 56	- 56	-
Burgerparticipatie [nr. 00.03]	n.v.t.				- 15	- 15	- 15	- 15
Ondersteuning ten behoeve van Regiodeal [nr. 00.06]	n.v.t.				-	-	-	-
Regionale samenwerking [nr. 00.01]	6				-	-	-	-
Uitvoering Visie op Dienstverlening [nr. 00.04]	n.v.t.				-	-	-	-
00.04 Overhead					-	-	-	-
HR – Medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) [nr. 00.04.01]	n.v.t.				-	-	-	-
I en A – ICT: toekomstige investeringen [nr. 00.04.07]	6							
01. Veiligheid					- 527	- 527	- 527	- 527
Teammanager THV [nr. 01.05]	2				- 27	- 27	- 27	- 27
Uitvoering beleidstaken evenementen en alcoholwet [nr. 01.06]	15				- 22	- 22	- 22	- 22
Uitvoering bestaand beleid Bibob [nr. 01.07]	n.v.t.				- 46	- 46	- 46	- 46
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. afhandeling klachten, meldingen, jeugd en evenementen [nr. 01.04]	n.v.t.				- 133	- 133	- 133	- 133

KADERNOTA 2026 – 2029

Uitvoering wettelijke taak m.b.t. handhaving [nr. 01.02]	n.v.t.				- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. veiligheid [nr. 01.01]	n.v.t.				- 115	- 115	- 115	- 115
Uitvoering wettelijke taak m.b.t. vergunningverlening [nr. 01.03]	n.v.t.				- 70	- 70	- 70	- 70
02. Verkeer, vervoer en waterstaat					- 91	- 93	- 96	- 100
Beheerplan Oeverbescherming c.a. [nr. 02.02]	8				- 83	- 87	- 90	- 93
Bijhouden data verkeersborden [nr. 02.04]	11				- 8	- 7	- 7	- 7
Brug Eastermar [nr. 02.01]	4				-	-	-	-
Coördinatie gevolgen netcongestie c.a. en borgen gemeentelijke belangen bij externe projectontwikkelaars [nr. 02.03]	n.v.t.				-	-	-	-
03. Economie					-	-	- 55	- 55
Ontwikkeling bedrijventerrein [nr. 03.01]	6				-	-	-	-
Uitvoeringsplan verbeteren Schoolstraat, Passaazje en Markt (Centrum visie Burgum) [nr. 03.02]	8				-	-	- 55	- 55
04. Onderwijs					- 10	- 15	- 200	- 350
Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) [nr. 04.01]	11				- 10	- 15	- 200	- 350
05. Sport, cultuur en recreatie					- 458	- 558	- 608	- 658
Digitale kaart recreatie en toerisme [nr. 05.02]	4				- 3	- 3	- 3	- 3
Groen beleidsplan [nr. 05.01]	4				- 455	- 455	- 455	- 455
Subsidie het Achterland [nr. 05.04]	n.v.t.				-	-	-	-
Verduurzaming van bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen [nr. 05.03]	11				-	- 100	- 150	- 200
06. Sociaal Domein					- 61	- 61	- 61	- 61
Applicatie voor datamonitoring t.b.v. grip op uitgaven en kosten jeugd [nr. 06.04]	8				- 16	- 16	- 16	- 16
GIS (Gebiedsteammedewerker in de school) [nr. 06.03]	6				-	-	-	-
MFC's [nr. 06.02]	4				-	-	-	-

KADERNOTA 2026 – 2029

POH Jeugd in de Huisartsenpraktijk [nr. 06.01]	n.v.t.				–	–	–	–
Uitbreiding formatie Management-Informatiespecialist [nr. 06.05]	6				– 45	– 45	– 45	– 45
07. Volksgezondheid en milieu					– 100	– 100	– 100	– 100
Behandeling bodemrapporten en – bodemsaneringsprojecten [nr. 07.03]	13				– 29	– 29	– 29	– 29
Nieuwe millieustraat [nr. 07.01]	6				–	–	–	–
Ontwikkelaar milieu specialisatie stikstof [nr. 07.04]	13				– 71	– 71	– 71	– 71
Water Rioleringsplan [nr. 07.02]	6							
08. Vrosh					– 696	– 734	– 734	– 734
Budget algemene kosten grondzaken [nr. 08.08]	2				– 50	– 50	– 50	– 50
Capaciteit aansturing team Omgeving [nr. 08.05]	2				– 26	– 26	– 26	– 26
Capaciteit voor grondzaken t.b.v. werkvoorraad en ambities [nr. 08.01]	8				– 97	– 97	– 97	– 97
Capaciteit voor projectleiding t.b.v. huidige ambities (woningbouw)projecten [nr. 08.04]	8				– 244	– 244	– 244	– 244
Capaciteit voor projectondersteuning t.b.v. voortgang van (woningbouw)projecten [nr. 08.03]	8				– 97	– 97	– 97	– 97
Herzien oude vastgoedcontracten [nr. 08.02]	n.v.t.				–	–	–	–
Koppeling Platform Slappe Bodem – Funderingsloket [nr. 08.06]	6				– 9	– 9	– 9	– 9
Nieuwe functie regelanalist / geo-adviseur [nr. 08.09]	4				– 105	– 115	– 115	– 115
Omzetten formatie teamassistent van incidenteel naar structureel [nr. 08.10]	2				– 41	– 41	– 41	– 41
Ontwikkelaar milieu specialisatie geluid [nr. 08.11]	6				–	– 28	– 28	– 28
Programma voorbereiding Buitengebied / Landschapselementen [nr. 08.07]	6				–	–	–	–
Teammanager ro en vergunningen [nr. 08.13]	2				– 27	– 27	– 27	– 27

KADERNOTA 2026 – 2029

Eindsaldo van de Kadernota				- 1.383	- 1.269	- 3.918	- 3.334
----------------------------	--	--	--	---------	---------	---------	---------

3.3 Toelichting per vervallen onderwerp

Programma – Vervallen onderwerpen

00. Bestuur en ondersteuning

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Regionale samenwerking

00.01

Vervallen?	✗ (ja)		
Wettelijk?	✗ (nee)	Prioriteit	midden
Mij. belang	● (hoog)	(score)	6

Wat willen we?

Tytsjerksteradiel kent verschillende regionale samenwerkingsverbanden: Agenda Netwerk NoordOost (ANNO), Europapact en sinds kort ook de Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR).

De gezamenlijke ambitie voor Noordoost Fryslân is: in 2040 is de regio Noordoost Fryslân de topregio van Noord-Nederland om te wonen, werken en recreëren en deze regio is 'sûn, grien en ûndernimmend' – vitaal, duurzaam en ondernemend.

Dit doen we door in ANNO-verband samen te blijven werken en samen op te trekken.

Vanaf 2026 geven we de samenwerking vorm middels een gezamenlijke uitvoeringsagenda van Regio Deal 2.0, die wordt geïntegreerd in de herijkte ANNO-agenda.

Wat stellen we voor?

De gemeente stelt een Europacoördinator aan om de verbinding met Europa te versterken en kansen in internationale contexten beter te benutten. De coördinator stimuleert de Europastrategie, is aanspreekpunt voor bestuur en organisatie, adviseert het college over Europese ontwikkelingen en ondersteunt bij Europese subsidies en samenwerkingen. Daarnaast ontwikkelt de coördinator internationale samenwerkingen, werkt aan projectontwikkeling en beleidsvorming, en bevordert de verbinding met regionale en landelijke netwerken.

Wat als we het niet doen?

Zonder Europacoördinator lopen we het risico Europese subsidies en samenwerkingen mis te lopen, we versnipperd werken aan Europese zaken, minder invloed hebben op beleid en aansluiting hebben bij Europapact. Hierdoor blijft strategische inzet op Europa achter, wat de effectiviteit van gemeentelijk beleid en internationale kansen beperkt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het incidenteel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor minimaal twee jaar bedraagt € 63.000. per jaar. Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren wij de lijn dat deze ten laste van de algemene reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [B – planfase]
Schokker-Strampel, T.				Aard	 [3. wenselijk]

STRUCTUREEL

Beschermen van informatie binnen de organisatie

00.05

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (ja)	(score)	9
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Gemeente Tytsjerksteradiel vindt het beschermen van informatie van cruciaal belang om de continuïteit van dienstverlening te kunnen garanderen. Omdat bevoegdheden zijn overgedragen aan teammanagers en ambtenaren is het noodzakelijk deze te ondersteunen bij de uitvoering van informatiebeveiliging op tactisch en operationeel niveau. Dit om informatiebeveiligings-risico's zoals gijzelsoftware, datalekken, onbeschikbaarheid van processen en reputatieschade te beheersen, zodat organisatiedoelen gerealiseerd kunnen worden.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om 0,5 fte formatie voor een Information Security Officer voor een periode van minimaal drie jaar in de begroting mee te nemen. Na drie jaar zal beoordeeld worden of de gemeente voldoende volwassen is om afscheid te nemen van de functie Information Security Officer en de functie te wijzigen naar een IT Risk Officer.

Wat als we het niet doen?

Als organisatie wil de gemeente volwassener worden op het gebied van informatiebeveiliging. Dit houdt in dat de gemeente risico's wil beheersen en wil voldoen aan wet- en regelgeving en beveiligingsnormen.

In het kader van de aankomende cyberbeveiligingswet worden gemeenten aangemerkt als essentiële organisaties. De gemeenteraad zal vanaf dat moment actief toezicht moet houden op de naleving van de wet, terwijl de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door de gehele overheid. Bij inbreuken op de zorgplicht en meldplicht kunnen bestuurlijke boetes oplopen tot € 10 miljoen voor de gemeentelijke organisatie. De gemeente moet jaarlijks kunnen aantonen dat zij in volwassenheid groeien om te voldoen aan de cyberbeveiligingswet.

Wanneer wordt besloten geen formatie beschikbaar te stellen, dan kan dit financiële gevolgen hebben, maar ook gevolgen hebben voor de continuïteit van de (online-) dienstverlening. Dit omdat de gemeente kwetsbaar blijft voor cyberdreigingen en te maken krijgt met meer beveiligingsincidenten. Ook is de kans groot dat niet wordt voldaan aan de cyberbeveiligingswet, andere wet- en regelgeving en beveiligingsnormen, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de gemeente bijvoorbeeld wordt afgesloten van DigiD. Dit heeft als gevolg dat een groot deel van de onlinedienstverlening niet meer kan worden aangeboden aan inwoners en bedrijven.

Naast de financiële consequentie vanuit de cyberbeveiligingswet wordt de kans groot geacht dat dit ook financiële consequenties zal hebben op het gebied van:

- Capaciteit qua personeel voor het inhuren van externen ter ondersteuning van het tactisch en operationeel niveau en de uitvoering hiervan.
- Capaciteit in de vorm van tijd voor het oplossen van incident of calamiteiten waardoor dagelijkse werkzaamheden, voor een langere tijd, wordt onderbroken.
- Financiële capaciteit voor bijvoorbeeld het herstellen van bedrijfsmiddelen en of rechtszaken in het kader schending van de privacy.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor minimaal drie jaar bedraagt € 56.000 per jaar.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 56	- € 56	- € 56	-	Status	 [C – verkenfase]
Schokker-Strampel, T.				Aard	 [2. noodzakelijk]

01. Veiligheid

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

Teammanager THV

01.05

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	2
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Bij de totstandkoming van het inrichtingsplan voor de nieuwe organisatie is voor een aantal teamleidersfuncties individueel de formatie naar beneden bijgesteld. De functie teammanager Toezicht, Handhaving en Veiligheid is daar één van. 0,8 fte is onvoldoende om deze taak te kunnen uitoefenen. Zo zijn een deel van de taken zelfs uitgebreid door het ontbreken van een clustermanager, waardoor extra taken als management overleggen en jaarplannen moeten worden opgepakt. De bezetting is 1 fte en we willen deze graag in overeenstemming brengen met de formatie.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om de formatie teammanager Toezicht, Handhaving en Veiligheid met 0,2 fte uit te breiden.

Wat als we het niet doen?

Als we dit niet doen, doet de formatie geen recht aan de taken van de teammanager en blijven bezetting en formatie in disbalans.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,2 fte voor de functie teammanager THV bedragen € 27.000.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 27	- € 27	- € 27	- € 27	Status	 [C – verkenfase]
Schokker-Strampel, T.				Aard	 [3. wenselijk]

Uitvoering beleidstaken evenementen en alcoholwet

01.06

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	hoog
Wettelijk?	 (ja)	(score)	15
Mij. belang	 (hoog)		

Wat willen we?

Zie tekst juridisch beleidsmedewerker handhaving (onderwerp 01.02). Deze formatie uitvraag dient daar bij opgesplitst te worden.

Wat stellen we voor?

Zie tekst juridisch beleidsmedewerker handhaving.

Wat als we het niet doen?

Toevoeging bij uitvraag juridisch beleidsmedewerker handhaving.

- beleidsstukken alcoholwetgeving worden niet meer opgesteld/geactualiseerd
- geen handhaving op alcoholwetgeving (dus kroegen, sportkantines etc) anders dan via incidenteel project waar geld voor is toegezegd.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,2 fte voor de functie juridisch beleidsmedewerker handhaving bedraagt € 22.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 22	- € 22	- € 22	- € 22	Status	 [C – verkenfase]
Schokker-Strampel, T.				Aard	 [1. onontkoombaar]

02. Verkeer, vervoer en waterstaat

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Brug Eastermar

02.01

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	4
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Vanwege het signaal van Rijkswaterstaat dat zij de bediening van de brug Eastermar wilden beeindigen en het onderhoud wat de brug nodig heeft, heeft het college uw raad verschillende scenario's voorgelegd. De keuze is toen gevallen op variant 1, het behoud van een beweegbare brug bij Eastermar met bediening vanuit het Swettehûs door provincie Fryslân.

Inmiddels zijn er de nodige ontwikkelingen in het dossier met dien verstande dat bij de verdere uitwerking een aantal alternatieve varianten in beeld is gekomen:

1. overdracht naar de provinsje van de brug, waarbij de provinsje ook de renovatie uitvoert.
2. heroverweging van het project waarbij de optie van een vaste oeververbinding weer in beeld komt.

Op dit moment is er nog geen duidelijkheid omtrent de alternatieven en de financiële effecten er van. Daarom wordt nu volstaan met het beschrijven van de effecten voor de oorspronkelijke variant die aangepast zijn aan de actualiteit.

Verder geven we een indicatieve zeer globale doorkijk van de effecten van overdracht van eigendom naar de provinsje.

Naar verwachting ontstaat er in de loop van dit jaar meer duidelijkheid, wat wij alsdan met de raad zullen delen/ter besluitvorming voorleggen.

Wat stellen we voor?

De beweegbare brug bij Eastermar renoveren en geschikt maken voor bediening op afstand door de provincie via It Swettehûs. Daarnaast overdracht van het eigendom van de brug aan de provincie Fryslân.

Wij hebben één beweegbare brug in ons bezit. Voor alle kennis en expertise m.b.t. beheer en onderhoud zijn wij afhankelijk van de provincie. Dat heeft ons ertoe gebracht, bij de verkenning ook te onderzoeken of de provincie genegen is om de brug in eigendom over te nemen.

De jaarlijkse lasten voor beheer & onderhoud en bediening komen dan te vervallen evenals de toekomstige vervanging van de brug. De provincie Fryslân wil hiervoor gecompenseerd worden door middel van een afkoopsom ineens.

Het heeft redelijk lang geduurd voordat wij de eisen van de provincie helder hadden om de bediening vanuit het Swettehûs te regelen. Inmiddels zijn wij aanbestedingsgereed.

Wij hebben nog geen helderheid over de voorwaarden en eisen die de provincie mogelijk stelt aan volledige overname van de brug. Dit zorgt voor vertraging. Wij willen de zaak in één keer goed regelen om te voorkomen dat wij twee keer kosten moeten maken. We verwachten dat dit onderzoek voor volledig overname van de brug dit jaar gereed is zodat we de verschillende mogelijkheden nog dit jaar aan de raad kunnen voorleggen.

Als er een overeenkomst met de provincie kan worden bereikt zorgt dit voor een eenmalige uitzetting van € 3.952.000.

Daarnaast besparen we de jaarlijkse bediening, onderhoud- en exploitatiekosten.

De structurele jaarlast zal dan voor de brug voor de toekomst verdwijnen.

Wat als we het niet doen?

Dan blijven we de brug zelf exploiteren.

Dat betekent dat we een aanvullend budget van € 1.370.000 (nog indexatie) voor renovatie van de brug nodig hebben. Dit kan dan wel worden gekapitaliseerd naar een jaarlast.

Ook de bedieningskosten en de dagelijkse onderhoudskosten blijven dan terugkomen.

De toekomstige vervanging van de brug over 25 jaar komt ook voor rekening van de gemeente.

Wat mag het kosten?

Voor de uit te voeren werkzaamheden van variant 1 is een kostenraming opgesteld. Het benodigde budget voor de renovatie dat na engineering noodzakelijk is, blijkt echter twee keer zo hoog dan de raming uit 2018.

Een groot deel van de kosten is toe te kennen aan eisen die de provincie stelt voorbediening op afstand vanuit It Swettehûs en daarnaast forse indexering over deze periode.

Totaal benodigd budget na engineering € 2.452.000

Budget n.a.v. variantenstudie, raming 2018 € 1.084.000

Totaal tekort € -1.368.000

Gevraagd aanvullend budget € 1.370.000

Overdracht brug naar provincie, naar schatting € 1.500.000

Daarnaast zal de boekwaarde á € 137.000 dan moeten worden afgeboekt.

Kosten overdracht eigendom: € 1.637.000

Totaal eenmalig incidenteel te betalen € 4.089.000

Bij overdracht van de brug aan de provincie is er geen sprake meer van een investering maar moeten de volledige lasten als incidentele uitgave ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Hier tegenover staat dat er geen jaarlijkse lasten meer zijn voor beheer & onderhoud en bediening van de brug en ook de toekomstige vervanging van de brug over 25 jaar komt niet meer voor rekening van de gemeente. Het voordeel inzake de vrijval van lasten voor beheer, onderhoud, afschrijvingen en bedieningskosten die in de bestaande situatie (voor renovatie) € 72.500 per jaar bedragen.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [B – planfase]
Willemsma, T.				Aard	 [2. noodzakelijk]

STRUCTUREEL**Beheerplan Oeverbescherming c.a.****02.02**

Vervallen?	 (ja)		
Wettelijk?	 (nee)	Prioriteit	midden
Mij. belang	 (hoog)	(score)	8

Wat willen we?

We hebben een groot areaal waterbouwkundige werken. Van de bruggen was het areaal bekend. Echter hadden we van de oeververdedigingen en de steigers/vlonders onvoldoende gegevens. Voor de actualisatie van ons beheerareaal hebben we in 2024 onze oeververdedigingen en steigers/vlonders geïnventariseerd en door een gespecialiseerd bureau laten inspecteren op gebreken. De gegevens zijn verwerkt in ons beheersysteem Geovisia.

We willen de gebreken van de objecten herstellen en de objecten terugbrengen in een goede- en veilige staat.

Wat stellen we voor?

De inspecties zijn doorvertaald naar een raming voor de herstelkosten. Een aantal objecten zullen moeten worden vervangen en daarnaast dient er structureel onderhoud worden gepleegd. Hier zijn meer middelen voor nodig.

Er is een uitzetting van het onderhoudsbudget nodig en daarnaast zullen bepaalde objecten moeten worden vervangen.

Wat als we het niet doen?

Dan kunnen we het regulier preventief onderhoud aan oeververdedigingswerken en steigers/vlonders niet voldoende uitvoeren. Hierdoor ontstaat een verhoogd risico op calamiteiten of ongevallen door verzakkingen en instortingen van kades/steigers en vlonders. Dergelijke calamiteiten vergen veelal acuut ingrijpen met bijbehorende kosten waarvoor dan geen budget is gereserveerd in de begroting. Het bestaand onderhoudsbudget is met € 10.000 absoluut ontoereikend voor adequaat preventief beheer.

Aanvullend zal de gemeente ook aansprakelijk kunnen worden gesteld door benadeelden.

Dit kan ook zorgen voor kosten die we niet hebben voorzien.

Wat mag het kosten?

Uit de raming is gebleken dat we voor het op peil brengen van de oeverbeschermingen en de steigers en vlonders een uitzetting van het onderhoudsbudget nodig hebben van € 83.000 per jaar.

Voor de vervangingen is een extra investeringskrediet per jaar van € 100.000 nodig. De jaarlijkse lasten zijn dan € 3.000 per krediet per jaar.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 83	- € 87	- € 90	- € 93	Status	 [B – planfase]
Willemsma, T.				Aard	 [2. noodzakelijk]

Bijhouden data verkeersborden

02.04

Vervallen? (ja)Wettelijk? (ja)Mij. belang (laag)

Prioriteit hoog

(score) 11

Wat willen we?

Vanaf 1 januari 2025 is een nieuwe Europese wet in werking getreden, genaamd RTTI (Real Time Traffic Information).

Deze wet verplicht wegbeheerders om data van cruciale verkeersbordtypen aan te leveren en actueel te houden. De gemeente dient als wegbeheerder ook aan deze nieuwe taak te voldoen.

Wat stellen we voor?

Een commerciële partij (onze verkeersbordenleverancier) heeft het verkeersbord areaal in heel Nederland beschikbaar, waaronder ook dat van Tytsjerksteradiel. We stellen voor om gebruik te maken van deze data.

Wat als we het niet doen?

Als we het niet doen voldoen we niet aan de wettelijke verplichting.

Wat mag het kosten?

In de opstartfase houden we voor de implementatie rekening met een bedrag van € 8.000 voor het eerste jaar. Daarna kost de licentie € 7.000 per jaar.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 8	- € 7	- € 7	- € 7	Status	 [C – verkenfase]
Willemsma, T.				Aard	 [1. onontkoombaar]

03. Economie

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Ontwikkeling bedrijventerrein

03.01

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	6
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

De gemeenteraad heeft in het raadsprogramma 'Samen actief voor Tytsjerksteradiel' aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat er nieuwe ruimte beschikbaar komt om het bedrijfsleven te kunnen huisvesten in de gemeente.

Hiervoor is een locatiestudie gemaakt en de voorkeurslocatie is gevonden nabij Quatrebras. De gemeenteraad heeft de 'Locatieverkenning regionaal bedrijventerrein' op 28 november 2024 vastgesteld.

De ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein past binnen de regionale afspraken die zijn opgenomen in het convenant Bedrijventerreinen.

Wat stellen we voor?

Er loopt een aankooptraject voor grondposities, inclusief de aankoop van de zogenaamde 'driehoek', waar ook de ambulancepost is gevestigd. Voor het aankooptraject is een voorbereidingskrediet beschikbaar. Het doel is om de benodigde grondposities te verwerven en waar dat nodig is ter besluitvorming aan de raad voor te leggen.

Wat als we het niet doen?

Op dit moment zijn alle bedrijfskavels verkocht en zijn er geen kavels meer vrij. Als we het niet doen kunnen wij geen kavels aanbieden aan bedrijven die willen starten of doorgroeien.

Wat mag het kosten?

Het is niet duidelijk wat de exacte kosten zijn. Er wordt vooreerst rekening gehouden met een negatief eindresultaat van twee tot drie miljoen euro. Bij de besluitvorming van de raad over de aankoop van grondposities zal meer duidelijkheid ontstaan over de hoogte ervan. Het besluitvormingsmoment is nog niet duidelijk.

Voorstel is om dit verlies te dekken uit de Algemene Reserve.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [C – verkenfase]
Pee, C. de				Aard	 [2. noodzakelijk]

Uitvoeringsplan verbeteren Schoolstraat, Passaazje en Markt (Centrum visie Burgum)

03.02

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	8
Mij. belang	 (hoog)		

Wat willen we?

De gemeenteraad heeft op 15 september 2022 de Centrumvisie Burgum vastgesteld. Daarbij heeft de raad een aantal prioriteiten gesteld. Een van de prioriteiten is het opstellen van een verbeterplan voor de Schoolstraat, Passaazje en Markt.

Wat stellen we voor?

April 2024 is opdracht gegeven voor het uitwerken en opstellen van het verbeterplan voor de Schoolstraat, Passaazje en Markt. Door een persoonlijk ongeval heeft het project enige vertraging opgelopen, waardoor het verbeterplan niet meer in 2024 kon worden opgeleverd. Oplevering zal voor de zomer 2025 plaatsvinden. Het concrete uitvoeringsplan wordt daarna (na de zomer) ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Wat als we het niet doen?

Uit de vastgestelde Centrumvisie is naar voren gekomen dat het centrum van Burgum een upgrade nodig heeft om ook in de toekomst vitaal en aantrekkelijk te blijven als regionaal winkelcentrum.

Als we dit dan niet doen, zal Burgum als regionaal centrum geleidelijk in aantrekkelijkheid af nemen. Dat kan leiden tot meer leegstand in het winkelcentrum.

Wat mag het kosten?

Op dit moment is nog geen duidelijke inschatting te maken van de te verwachten kosten. De raad kan daarin nadere keuzes maken op het investeringsprogramma en de fasering. Inzet is om in 2026 met de eerste fase te starten, door de keuzes van de raad mee te nemen in de begroting 2026.

Voor de kosten van de eerste fase wordt indicatief uitgegaan van € 1 miljoen.

Dit wordt gezien als een investering met maatschappelijk nut waarover wordt afgeschreven. De kapitaallast van € 1 miljoen bedraagt, ingaande 2028, € 55.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	– € 55	– € 55	Status	 [C – verkenfase]
Pee, C. de				Aard	 [2. noodzakelijk]

04. Onderwijs

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP)

04.01

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	hoog
Wettelijk?	 (ja)	(score)	11
Mij. belang	 (hoog)		

Wat willen we?

In 2022 heeft de gemeenteraad het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021–2036 (IHP) vastgesteld. Een IHP dient eenmaal in de vier jaar te worden geactualiseerd. Het IHP is een planningsinstrument om de ontwikkelingen op het terrein van de onderwijshuisvesting in beeld te brengen. Gemeente en schoolbesturen kunnen hun investeringen afstemmen met de ontwikkelingen en fasering die in dit plan worden benoemd.

Wat stellen we voor?

Het IHP wordt binnen de bestaande formatie opgesteld. In het laatste kwartaal van 2025 wordt het IHP ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Wat als we het niet doen?

Er ligt een wetsvoorstel 'Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting'. De verwachting is dat deze wet per 1 januari 2026 in werking zal treden. Op basis van deze wet wordt een IHP verplicht. Tenminste eenmaal in de vier jaar dient een IHP te worden geactualiseerd. Op basis van de komende wetgeving dient het huidige IHP te worden geactualiseerd. Daarnaast is het wenselijk om meerjarig in beeld te brengen in welk jaar voorzieningen en investeringen noodzakelijk zijn.

Met de schoolbesturen wordt deze planning dan afgestemd. Indien wij geen IHP vaststellen kunnen wij jaarlijks worden verrast met aanvragen van schoolbesturen voor vervangende nieuwbouw.

Wat mag het kosten?

In het laatste kwartaal van 2025 wordt het IHP vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de kadernota 2026 moet rekening worden gehouden met een investering van 18 miljoen voor onderwijshuisvesting. Volgens het afschrijvingsbeleid schrijven we af in 40 jaar. Daarbij hoort een rentepercentage van 2%. Op basis van bovenstaande betekent dit de volgende jaarlasten:

2026: € 10.000
 2027: € 15.000
 2028: € 200.000
 2029: € 350.000

De investeringen en de bijbehorende jaarlasten worden in beeld gebracht bij de vaststelling van het IHP door de gemeenteraad. Hierbij worden de voorzieningen en investeringen per jaarschijf gespecificeerd.

Voor het adequaat oppakken van de op basis van het IHP te realiseren voorzieningen is het wenselijk om voor het jaar 2026 rekening te houden met een drietal haalbaarheid- en locatieonderzoeken voor Eastermar en twee voor de toekomstige ontwikkelingen in Trynwâlden. De kosten voor het haalbaarheid- en locatieonderzoek bedraagt € 60.000. Het onderwerp haalbaarheid- en locatieonderzoeken classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029		
- € 10	- € 15	- € 200	- € 350	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
				Status	 [C – verkenfase]
Pee, C. de				Aard	 [3. wenselijk]

05. Sport, cultuur en recreatie

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Verduurzaming van bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen

05.03

[Programma-overstijgend]

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	hoog
Wettelijk?	 (ja)	(score)	11
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Inzichtelijk maken wat de opgave is om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen.

Wat stellen we voor?

Door de vele ontwikkelingen bij “de gemeente in eigendom zijnde gebouwen”, is er nog geen sprake van een compleet uitgewerkt plan met een gedetailleerde (financiële) uitwerking.

Organisatorisch wordt gewerkt aan het vraagstuk om nadere uitwerking te geven aan hoe om te gaan met maatschappelijk vastgoed. En dat moet het kader opleveren, wat nodig is om concreet de toekomst van veel gemeentelijke gebouwen voor de (middel-)lange termijn vast te stellen en op basis daarvan de verduurzamingsbehoefte te concretiseren en te realiseren

Wat als we het niet doen?

Dan voldoen we niet aan wettelijke verplichtingen.

Wat mag het kosten?

Er is nu nog geen definitieve kostenraming voor dit onderwerp bekend. Echter eerder hebben we op basis van de beantwoording van de vragen van de FNP wel een indicatie van de kosten meegegeven.

Om nu bij de Kadernota een meer completere financiële doorkijk naar de toekomst te maken, zijn de bedragen uit de beantwoording van deze vragen nu (voorlopig) meegenomen in de Kadernota.

Investing: € 10 miljoen; kapitaallasten vanaf 2027 € 100.000; 2028: € 150.000 en 2029 € 200.000.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [nog onbekend]
–	– € 100	– € 150	– € 200	Status	 [C – verkenfase]
Willemsma, T.				Aard	 [1. onontkoombaar]

STRUCTUREEL**Digitale kaart recreatie en toerisme****05.02**

Vervallen?	✗ (ja)		
Wettelijk?	✗ (nee)	Prioriteit	laag
Mij. belang	● (midden)	(score)	4

Wat willen we?

Een digitale kaart waarop toeristen en inwoners op een heel toegankelijke en aantrekkelijke manier de routes en toeristisch/recreatieve voorzieningen in Tytsjerksteradiel kunnen ontdekken. Als voorbeeld noemen we

<https://kaart.hetziltepad.nl/>

Wat stellen we voor?

Het realiseren van een digitale kaart van Tytsjerksteradiel zonder dat daarvoor een app gemaakt hoeft te worden. De kaart is toekomstbestendig en biedt toegang tot recreatieve routes en voorzieningen via moderne digitale middelen.

We hebben inmiddels een bedrijf op het oog die twee kaarten kan bieden met jaarlijkse abonnementskosten van € 2.500 (tarief op dit moment).

We beschikken al heel lang niet meer over een papieren plattegrond van de gemeente. Met dit abonnement kunnen we een kaart realiseren met daarop de aanwezige toeristisch recreatieve voorzieningen en een kaart met thematische toeristische routes met daarbij de voorzieningen. Gemeente Aa en Hunze zijn hier eerder mee gestart en dit bevalt erg goed, met name omdat het zo eenvoudig en toekomstbestendig is. Reden voor Recreatieschap Drenthe om er ook mee gaat werken. Als gemeente willen wij onze toeristische producten ook graag op deze wijze aanbieden en mogelijk wordt dit op termijn ook Frieslandbreed overgenomen.

Wat als we het niet doen?

Als we het niet doen missen we een kans om op een manier, gericht op de toekomst en aansluitend bij de digitale werkelijkheid, te laten zien wat we als gemeente te bieden hebben.

Wat mag het kosten?

De implementatiekosten voor het ontwerp van de kaart kunnen uit het bestaande aanjaagbudget voor toerisme en recreatie worden betaald.

Daarnaast zijn er jaarlijkse kosten waarvoor we via de begroting structurele middelen vragen ter hoogte van € 2.500 jaarlijks.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 3	- € 3	- € 3	- € 3	Status	 [B – planfase]
Willemsma, T.				Aard	 [3. wenselijk]

Groen beleidsplan

05.01

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	4
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

Wij willen uitvoering geven aan het beleid zoals dit is verwoord in het Groenbeleidsplan 2025, zoals dit besluitvormend aan de raad is voorgelegd. Het betreft hier de onderdelen waar geen middelen voor beschikbaar zijn.

Wij willen het groenonderhoud op het huidige ambitieniveau kunnen uitvoeren. Daarnaast willen wij de risico's op takbreuk bij onze bomen reduceren tot het normale niveau.

In het groenbeleidsplan dat opiniërend aan de raad is voorgelegd zijn ambities opgenomen die uitvoering geven aan het vastgestelde Beleidsplan Biodiversiteit, bestrijding van invasieve exoten en Jacobskruiskruid en het verbeteren van het beeld van het groenonderhoud. Vanwege het financiële perspectief van onze gemeente worden deze niet ter integrale afweging aan de raad voorgelegd.

Wat stellen we voor?

Wij stellen de raad voor om de huidige middelen voor het kapitaalgoed Openbaar Groen aan te vullen tot het bedrag dat volgens de landelijke normen, zoals berekend door Cyber Adviseurs, nodig is om het openbaar groen op het huidige niveau te kunnen onderhouden en in stand te houden. Daarnaast stellen wij de raad voor om middelen beschikbaar te stellen om extra snoeiwerkzaamheden aan de bomen uit te voeren. Dit ten behoeve van de bomen die als gevolg van achterstallige snoei dermate veel dikke dode takken hebben dat ze bij de boomveiligheidscontrole aangemerkt zijn als risicoboom.

Wat als we het niet doen?

Als het huidige tekort aan middelen om het kapitaalgoed Openbaar Groen op het huidige ambitieniveau te onderhouden in stand blijft, blijft het groenonderhoud ook op de huidige wijze uitgevoerd worden. De frequentie van het snoeien van bomen en bosplantsoenen en de frequentie van het maaien van gazons gaat niet omhoog. Het risico op snoeiachterstand bij bomen, te late snoei en dunning bij bosplantsoenen en hoog gras en te veel maairesen bij gazons blijft bestaan. Tot slot zal door het ontbreken van middelen voor vervanging versleten groen te lang blijven staan. Versleten groen vraagt meer onderhoud dan normaal en heeft een groter risico op het veroorzaken van schade.

Wat mag het kosten?

De benodigde extra middelen voor het groenonderhoud op het huidige ambitieniveau bedraagt € 420.000 structureel. Daarnaast is er structureel € 10.000 nodig voor de dekking van de kapitaallasten voor de benodigde middelen voor de vervanging van bomen á € 320.000.

Tot slot is er eenmalig periodiek (verspreid over vier jaar) € 100.000 nodig voor het uitvoeren van de extra werkzaamheden dat de snoeiachterstand van de bomen met zich meebrengt.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 455	- € 455	- € 455	- € 455	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van / Willemsma, T.				Aard	 [3. wenselijk]

06. Sociaal Domein**NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID**EENMALIG**MFC's****06.02**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	4
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

MFC's en MFA's in onze gemeente dragen bij aan leefbaarheid, ontmoeting en bereikbaarheid van goed onderwijs. Bij het realiseren van een nieuw schoolgebouw is dan een bredere scoop nodig dan alleen onderwijshuisvesting.

Wat stellen we voor?

In 2025 zijn de multifunctionele gebouwen in Tytsjerk en Jistrum opgeleverd. Voor Garyp komt dit jaar duidelijkheid of er een MFC kan worden gerealiseerd. In het vast te stellen IHP worden de noodzakelijke investeringen voor het onderwijsdeel van het MFC opgenomen.

Wat als we het niet doen?

Het zorgdragen voor voldoende en adequate onderwijsvoorzieningen valt onder de zorgplicht van de gemeente. Gelet op de wenselijke samenwerking tussen het onderwijs en de voor- en naschoolse voorzieningen is het realiseren van IKC's een wenselijke ontwikkeling. Als niet wordt gekeken naar de mogelijkheid van het realiseren van een MFC kan de kans worden gemist om de leefbaarheid in het dorp te verbeteren.

Wat mag het kosten?

De investeringen en jaarlasten voor de onderwijsruimten worden opgenomen in het IHP.

Er is nu dus nog geen kostenraming voor dit onderwerp meegenomen. Echter eerder hebben we op basis van de beantwoording van de vragen van de FNP wel een indicatie van de kosten meegegeven.

In beantwoording van vragen FNP:

Investering: € 16 miljoen; kapitaallasten vanaf 2027 € 200.000; 2028: € 400.000 en 2029 € 640.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [C – verkenfase]
Pee, C. de				Aard	 [3. wenselijk]

STRUCTUREEL**Applicatie voor datamonitoring t.b.v. grip op uitgaven en kosten jeugd****06.04**

Vervallen?	✗ (ja)		
Wettelijk?	✗ (nee)	Prioriteit	midden
Mij. belang	● (midden)	(score)	8

Wat willen we?

De kosten van de jeugdzorg zijn enorm. We willen beter grip krijgen op deze kosten door middel van het Prognosemodel jeugdkosten van Dam en Partners.

Op dit moment is het lastig om een goede voorspelling te maken van de kosten voor de jeugdzorg, omdat we resultaat gericht inkopen. We financieren via trajecten, wat betekent dat de kosten voor één traject over meerdere jaren kunnen worden verdeeld. Pas als het jaar afgesloten wordt, dan is duidelijk wat de werkelijke kosten voor dat jaar zijn geweest. Hierdoor is het moeilijk om van tevoren te zeggen hoeveel geld we precies zullen uitgeven aan jeugdzorg.

In het financiële dashboard wat we zelf al hebben zijn alleen de betalingen te zien die in het jaar zelf zijn gedaan. Deze betalingen zeggen dus niks over de betalingsverplichting (per jaar) die we zijn aangegaan.

Van Dam Datapartners heeft een prognosemodel gemaakt voor het Sociaal Domein. Ze hebben voor gemeente Ooststellingwerf een prognosemodel Jeugdkosten ontwikkeld dat specifiek gericht is op de resultaatgerichte inkoop in Friesland. Dit prognosemodel is gemaakt met ten minste vier jaar aan historische data. Met behulp van machine learning hebben ze hier trends en ontwikkelingen uit kunnen halen. Deze trekken ze door naar de toekomst. (De mogelijkheid van machine learning hebben we zelf niet in huis.)

In het prognosemodel van Van Dam zijn naast de verandering in de totale jeugdkosten drie verschillende groeifactoren te zien:

- De verandering in het aantal declaraties
- De verandering van de gemiddelde waarde van declaraties per maand
- De gemiddelde prijsindexatie

Daarnaast kunnen de kosten van verschillende jaren met elkaar vergeleken worden en de kosten per productcategorie zijn inzichtelijk.

Het prognosemodel biedt geen informatie over kosten per zorgaanbieder of verwijzer. Dit model is een hele mooie toevoeging aan ons eigen dashboard met onder andere informatie over cliëntaantallen per soort zorg, verwijzers et cetera. Met de twee dashboards naast elkaar kunnen we veel beter grip krijgen op de jeugduitgaven.

Wat stellen we voor?

Voorgesteld wordt om het Prognosemodel jeugdkosten van Dam en partners te implementeren zodat er een goede prognose gemaakt kan worden van de kosten van jeugdhulp, zodat we daar beter op kunnen sturen.

Wat als we het niet doen?

De kosten van de jeugdzorg zijn enorm. Als we het niet doen, kunnen we moeilijker grip krijgen op de kosten van jeugdzorg. Hierdoor is het moeilijker om te besparen op jeugdzorg.

Wat mag het kosten?

Het incidenteel beschikbaar stellen van budget voor het implementeren van het prognosemodel jeugdkosten bedraagt € 35.000. Het structureel beschikbaar stellen van budget voor de jaarlijkse bijdrage aan het prognose model bedraagt € 16.000 per jaar.

De implementatie van het prognosemodel jeugdkosten classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 16	- € 16	- € 16	- € 16	Status	 [C – verkenfase]
Pee, C. de				Aard	 [1. onontkoombaar]

GIS (Gebiedsteammedewerker in de school)**06.03****Vervallen?** (ja)**Wettelijk?** (nee)**Mij. belang** (midden)**Prioriteit** midden**(score)** 6**Wat willen we?**

Vanaf medio 2022 is er met de NPO-middelen ingezet op de gebiedsteammedewerker in de scholen (GIS) en het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs. Gelet op het belang, de positieve geluiden en de ontvangen rapportages, heeft de raad in 2024 tot een verlenging besloten voor 2025 en 2026. In dit raadsvoorstel is voorgesteld om dit mee te nemen in de kadernota 2026. Met het voortzetten van de gebiedsteammedewerker op alle basis- en voortgezet onderwijs scholen en het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs zetten we blijvend in op preventie en een betere verbinding en samenwerking tussen onderwijs en zorg.

Het advies is om de GIS aanpak vanaf 2027 structureel te maken en te onderzoeken of deze gelden ook onder preventie vanuit de jeugdwet zouden passen. In 2025 én 2026 vindt deze evaluatie en monitoring plaats, waardoor we in de kadernota 2027 middelen structureel willen aanvragen.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om incidenteel geld beschikbaar te stellen om de formatie van gebiedsteammedewerker uit te breiden met 2,25 fte en incidentele middelen aan te vragen voor de inzet van het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs.

Wat als we het niet doen?

1. Wij sluiten dan als gemeente niet aan bij de leidende principes van de (landelijke) Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 en de Fryske Regiovisie Jeugdhulp.

2. Wij zullen dan geen profijt hebben van de beoogde effecten zoals benoemd door de deelnemers in de GIS–proeftuin:

- Ouders: vroegsignalering en laagdrempelige zorg draagt bij aan het welbevinden van kinderen en ouders.
- Gemeenten: vroegsignalering draagt bij aan vermindering van specialistische zorg.
- Gemeenten: de laagdrempeligheid van de GIS draagt bij aan het bereiken van ouders en kinderen die anders minder of niet zouden worden bereikt.
- Jeugdzorginstellingen: een door de partners gedragen GIS–werkwijze leidt tot een kwaliteitsverbetering van de geleverde zorg.
- Jeugdzorginstellingen: vroegsignalering en laagdrempelige zorg dragen bij aan een vermindering van de werkdruk.
- Scholen: vroegsignalering en laagdrempelige zorg dragen bij aan een lager schoolverzuim.
- Scholen: door de aanwezigheid van de GIS in de school ontlast het de school in haar zorgtaak.
- Speciaal onderwijs: vroegsignalering en laagdrempelige zorg leidt tot een daling van verwijzingen naar speciaal onderwijs.
- Verzekeraars: de implementatie van de werkwijze is een innovatieve zorgpreventie werkwijze.
- Werkgevers: vroegsignalering en laagdrempelige zorg dragen bij aan een vermindering van ziekteverzuim.

Dit onderwerp wordt nog verder uitgewerkt in een businesscase aangezien de inzet hierop een kostenbesparing oplevert die de kosten van de inzet van een gebiedsteammedewerker wellicht overstijgt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het incidenteel beschikbaar stellen van 2,25 fte voor de functie gebiedsteammedewerker en het incidenteel beschikbaar stellen voor de inzet van het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs bedraagt € 290.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [A – realisatiefase]
Pee, C. de				Aard	 [2. noodzakelijk]

Uitbreiding formatie Management-Informatiespecialist

06.05

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	6
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

Na de ontvlechting van de Werkmaatschappij 8KTD is het beschikbare fte voor Management-informatiespecialist sociaal domein teruggebracht van 0,89 fte naar 0,5 fte. Dit aantal fte is te weinig om aan de vraag te voldoen. De functie Managementinformatie moet uitgebreid worden omdat:

1. Het aantal inwoners/ hoeveelheid data is voor één gemeente minder dan voor twee gemeenten samen. De bewerking en de analyse van de data kosten echter evenveel tijd, de werklust is onveranderd.
2. Er zijn nieuwe vragen en projecten die extra tijd en aandacht vragen. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het verder ontwikkelen van dashboards om grip te krijgen op de kosten jeugdhulp, wensen voor stuurinformatie voor het team Werk en Inkomen en de uitrol van Inzicht Sociaal Domein.
3. De functie van management-informatiespecialist sociaal domein ondersteunt diverse afdelingen en medewerkers, waaronder teamleiders, beleid- en kwaliteitsmedewerkers, financieel medewerkers, toezichthouders, Inkoop Wmo en de Zorg- en Uitkeringsadministratie.
4. Vanuit de hervormingsagenda wordt er gestuurd op datagedreven werken.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om de bestaande functie van Management specialist uit te breiden met 0,39 fte.

Wat als we het niet doen?

De kosten van de jeugdhulp zijn enorm. Om beter grip te krijgen op deze kosten, hebben we informatie en inzichten nodig via de data. De Management-informatiespecialist verricht deze taak. Als we deze taak niet uitbreiden, is er geen tijd beschikbaar voor de Management-informatiespecialist om grip te krijgen op de kosten voor jeugdhulp. We kunnen dan niet specifiek hierop sturen. Bovendien staat datagedreven werken in de hervormingsagenda. Als we dit niet doen, voldoen we niet aan dit speerpunt.

Wat mag het kosten?

De kosten voor uitbreiding van de bestaande functie van Management specialist met 0,39 fte worden geschat op € 45.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 45	- € 45	- € 45	- € 45	Status	 [A – realisatiefase]
Pee, C. de				Aard	 [2. noodzakelijk]

07. Volksgezondheid en milieu

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Water Rioleringsplan

07.02

Vervallen?	✗ (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	✗ (nee)	(score)	6
Mij. belang	● (midden)		

Wat willen we?

It hjoeddeiske vGRP rint ôf yn 2025. Under de Omjouwingswet is in GRP (Gemeentlik Riolearringsplan) net langer ferplichte, mar de gemeente hat noch altyd soarchplicht foar de wettertaken en in plan foar de tariefstelling, neffens BBV, is noch altyd nedich.

Derneist is it foar de egalisaasje foarsjenning foar riolearring neffens it BBV wol ferplicht om in aktueel behearplan te hawwen (net âlder as 5 jier) en der wurdt troch it GRP ynfolling oan jûn.

Gemeenten kinne, ûnder de Omjouwingswet, der foar kieze om in Wetter- en Riolearringsprogramma op te stellen. Wy kieze derfoar om it beliedskader foar de gemeentlike wettertaken foar de perioade 2026–2030 te ferankerjen yn in WRP.

Wat stellen we voor?

Opstelle fan in Wetter en Rioleringsprogramma.

Wat als we het niet doen?

Dan haw wy gjin (strategysk) plan/programma om ynfolling te jaan oan de gemeentlike wettertaken.

Boppedat is der dan gjin dúdlike ûnderbouwing fan de bekostiging dêrfan (heffingsgrûnslach).

Boppedat komt dan de egalisaasje foarsjenning foar riolearring te ferfallen.

Wat mag het kosten?

Foar it opstellen fan in nij Wetter en Rioleringsprogramma is al jild resevearre yn it hjoeddeistich vGRP.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	● [nog onbekend]
onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	Status	▬ [B – planfase]
Zandbergen, B. van				Aard	● [2. noodzakelijk]

STRUCTUREEL

Behandeling bodemrapporten en – bodemsaneringsprojecten

07.03

Vervallen?	✗ (ja)		
Wettelijk?	● (ja)	Prioriteit	hoog
Mij. belang	● (midden)	(score)	13

Wat willen we?

Het is de wettelijke taak van de gemeente om beschikbare informatie inzake bodemgegevens desgevraagd te verstrekken aan (markt-)partijen. Verder beoordeelt de gemeente rapportages over uitgevoerde/uit te voeren bodemsaneringsprojecten. Tenslotte wordt intern geadviseerd (veelal in het kader van een omgevingsvergunning) over bodemaspecten.

Door de jaren heen is er sprake van een relatief constant volume. Een adequate behandeling van dit volume leidt keer op keer tot een overschrijding van beschikbaar gestelde personeelsbudget. Dit werd t/m 2024 opgevangen in het totale personeelsbudget van Cluster Beheer (Binnen en Buitendienst). Door de nieuwe organisatiestructuur vanaf 2025 is deze compensatie niet meer mogelijk en ontstaat er een structureel tekort bij Team Beheer en Beleid Buitenruimte. Voortdurende van deze situatie is ongewenst.

Wat stellen we voor?

Wij stellen voor om het verschil tussen beschikbare capaciteit en benodigde capaciteit voor het adequaat afhandelen gegeven de ervaringen van de achterliggende jaren op te heffen en in balans te brengen.

Hiervoor is het noodzakelijk de personele capaciteit te verhogen met 0,26 fte tot een formatie van 0,50 fte voor deze wettelijke taak.

Wat als we het niet doen?

Dan kan de wettelijke bodemtaak van de gemeente niet naar behoren worden uitgevoerd:

- Onvoldoende en/of te late advisering op het aspect bodem bij aanvragen omgevingsvergunning.
- Marktpartijen ontvangen niet of met sterke vertraging benodigde bodemgegevens. Dit leidt tot vertraging bij infrastructurele projecten, bv woningbouw, bedrijventerreinen, kabels & leidingen en bodemsaneringen.
- De begeleiding/uitvoering van bodemsaneringsprojecten stagneert wat schade voor het milieu tot gevolg heeft.

Wat mag het kosten?

De jaarlijkse kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,26 fte voor deze functie bedragen € 29.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 29	- € 29	- € 29	- € 29	Status	 [B – planfase]
Willemsma, T.				Aard	 [1. onontkoombaar]

Nieuwe milieustraat**07.01**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	6
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

De huidige milieustraat kent meerdere gebreken waardoor wij onze ambitieuze duurzaamheids- en afvalinzamelingsdoelstellingen niet zullen halen. De coalitie erkent dit probleem en daarom is de ambitie om op zoek te gaan naar een nieuwe en grotere milieustraat. Dit is ook opgenomen als één van de speerpunten in het Coalitieakkoord "Tytsjerksteradiel 2022–2026: Tytsjerksteradiel bloeit!".

Wat stellen we voor?

We leggen een startnotitie voor aan raad waarin verschillende scenario's worden onderzocht, waaronder ook een mogelijke nieuwe gemeentewerf.

Wat als we het niet doen?

Momenteel voldoet de milieustraat nog aan de wettelijke eisen. Strengere regelgeving en een groeiend aantal afvalstromen zullen dit in de toekomst bemoeilijken. Zonder een nieuwe milieustraat zullen we waarschijnlijk niet meer aan de verplichtingen voldoen, waardoor ook gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid en afvalscheiding niet worden behaald.

Wat mag het kosten?

De exacte kosten zijn op dit moment nog onbekend en hangen af van verschillende factoren. De keuze voor een eventuele nieuwe locatie, het type milieustraat en de eventuele realisatie van een nieuwe gemeentewerf spelen hierbij een grote rol. De kosten die direct verband houden met de milieustraat worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Eventuele kosten die voortvloeien uit de aanleg van een nieuwe gemeentewerf hebben echter impact op de gemeentelijke begroting. Het investeringsbedrag tussen minimale varianten (alleen milieustraat) en maximale varianten (milieustraat en gemeentewerf) schatten we vooralsnog in tussen de € 5.000.000 en € 20.000.000.

Er is nu nog geen kostenraming voor dit onderwerp meegenomen. Echter eerder hebben we op basis van de beantwoording van de vragen van de FNP wel een indicatie van de kosten meegegeven. Investing: € 5 miljoen tot € 20 miljoen; kapitaallast per jaar € 125.000 tot € 500.000; dekking ASH betekent indicatief een verhoging van tussen de € 10 en € 40 per huishouden/aanslag.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [nog onbekend]
–	–	–	–	Status	 [C – verkenfase]
Willemsma, T.				Aard	 [2. noodzakelijk]

Ontwikkelaar milieu specialisatie stikstof

07.04

Vervallen? (ja)Wettelijk? (ja)Mij. belang (hoog)

Prioriteit hoog

(score) 13

Wat willen we?

Zoals de voorgaande jaren al is aangegeven, zal het stikstofdossier blijvend een grote invloed hebben op onze taken. Nog steeds volgen politieke ontwikkelingen, nieuwe wetgeving en rechterlijke uitspraken elkaar in rap tempo op. Het stikstofvraagstuk en het toetsingskader worden hiermee steeds uitgebreider en complexer. Deze ontwikkelingen hebben direct impact op (lopende) ontwikkelingen in onze gemeente. Het informeren van het college en de raad hieromtrent is onderdeel van deze taak, evenals verdere gemeentelijke beleidsontwikkeling.

Bovenstaande is een korte weergave van de werkzaamheden die binnen de tijdelijke beschikbaar gestelde fte door een specialist stikstof worden uitgevoerd. Dit is geen volledige weergave van de werkzaamheden. De beschikbare formatie zorgt ervoor dat er stikstofspecialisme in huis is, wat onder andere zoveel mogelijk voorkomt dat genomen besluiten in een gerechtelijke procedure worden vernietigd door een gebrek aan een stikstoftoets. Daarnaast zorgt een specialist op dit vakgebied ervoor dat (politieke) inhoudelijke vragen snel kunnen worden beantwoord en direct na een gerechtelijke uitspraak kan worden beoordeeld wat de specifieke gevolgen zijn voor onze gemeente.

Wat stellen we voor?

Oorspronkelijk is er in 2021 door Tytsjerksteradiel al 1,0 fte tijdelijke formatie beschikbaar gesteld voor dit onderwerp. Door een administratieve fout blijkt hiervoor na ontvlechting nog 0,3 fte tijdelijke formatie te resteren voor 2025. Voor 2026 is deze formatie 0.

Het onderwerp stikstof kunnen we niet langer als tijdelijk bestempelen. We stellen daarom voor deze tijdelijke 0,3 fte op te hogen naar 0,6 fte en deze structureel vanaf 2026 te maken.

Wat als we het niet doen?

0,3 fte biedt onvoldoende ruimte om alle taken naar behoren uit te kunnen voeren. Nu de werkzaamheden wederom, na gerechtelijke uitspraken, intensiveren neemt de werkdruk toe. 0,6 fte zal in ieder geval nodig zijn om de huidige kerntaken van deze functie naar behoren uit te kunnen voeren.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de omgevingsvergunningverlening. Stikstof is een verplichte toetsingsgrond en daarmee een gemeentelijke, wettelijke taak. Een plan of initiatief mag niet leiden tot een significant negatief effect op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied (in onze gemeente met name: Nationaal Park De Âlde Feanen).

Advisering en toetsing van het onderdeel stikstof in het vergunningenproces en bij (eigen gemeentelijke) ruimtelijke ontwikkelingen is onderdeel van deze taak.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,6 fte voor de functie specialist stikstof bedraagt € 71.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]		
- € 71	- € 71	- € 71	- € 71			Status	 [B – planfase]
Zandbergen, B. van						Aard	 [2. noodzakelijk]

08. Vrosh

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Programmavoorbereiding Buitengebied / Landschapselementen

08.07

Vervallen?	✗ (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	✗ (nee)	(score)	6
Mij. belang	● (midden)		

Wat willen we?

Op het gebied van 'landschap' en buitengebied is de afgelopen 14 jaar een aanmerkelijke achterstand ontstaan m.b.t. beleidsontwikkelingen. Hierdoor:

- voldoen we op onderdelen niet aan het wettelijke minimum uit de Omgevingswet (m.n. vaststelling bebouwingscontour Houtkap);
- zijn forse onvolkomenheden in bestemmingsplannen door gaan werken, waardoor vergunningverlening, handhaving en ook samenwerking met andere overheden (fors) gehinderd worden. Met gevolg stagnatie en hinder van ruimtelijke initiatieven (zowel eigen als door 'de Mienskip');

In 2011 zijn intergemeentelijk alle landschapselementen geïnventariseerd voor het Bestemmingsplan Buitengebied.

In de transitie naar het Omgevingsplan zal dit geactualiseerd moeten worden, ook zal een aantal vml. bestemmingsplan-onderdelen moeten worden herzien. Dit is dermate specifiek dat dit buiten de 'reguliere' transitie Omgevingsplan valt. Hiervoor is in de periode 2026 t/m volledig in werking zijn in 2032 van Omgevingsplan ondersteuning nodig. De inventarisatie en herzieningsdelen kunnen via een externe opdracht of inhuur worden verwerkt. Gezocht wordt naar een collectiviteit met andere vier gemeentes, waarmee in 2011 ook de inventarisatie is gecombineerd en waardoor een aanzienlijke kostenbesparing kon worden gerealiseerd. Ook provincie zal hierop bevestigd worden i.v.m. wettelijke taakverschuiving Omgevingswet.

Binnen de bestaande formatie & taakvoorbereiding Omgevingsplan is hiervoor onvoldoende kennis en capaciteit.

Wat stellen we voor?

In periode 2026 en verder (ter voorbereiding op de volledige inwerkingtreding Omgevingsplan) moet een inventarisatie en kwaliteitsslag gemaakt worden, zodat ten tijde van het Omgevingsplan de achterstanden zijn weggewerkt en het beleid op orde is:

1. voorbereiding & 'herstel' 'Bebouwingscontour Houtkap' Omgevingswet;
2. actualisatie inventarisatie beschermde Landschapselementen;
3. inventarisatie en ontvlechting gestapelde planfouten t.b.v. Omgevingsplan.

Binnen de bestaande formatie & taakvoorbereiding Omgevingsplan is hiervoor onvoldoende kennis en capaciteit.

Wat als we het niet doen?

- we voldoen niet aan wettelijk minimumniveau Omgevingswet: houtkap binnen en buiten bebouwde kom is deels niet geregeld;
- vergunningverlening houtkap is vatbaar voor bezwaar, wat leidt tot stagnerende projecten en aantasting van leefomgeving.
- gestapelde planfouten werken door in Omgevingsplan, waardoor bescherming en verbetering van landschappelijke waarden (ook) niet geregeld zijn. Met fikse hinder/kostengevolg voor initiatiefnemers, ambtenaren en mede-overheden. En in uiterste gevallen ook uit-/afstel van ruimtelijke projecten.

Wat mag het kosten?

De kosten worden voor de jaren 2026 en 2027 geschat op € 25.000 per jaar.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	–	–	–	Status	 [C – verkenfase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

STRUCTUREEL**Budget algemene kosten grondzaken****08.08**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	2
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Voor het uitvoeren van verkopen van restant kavels, strookjes en gronden t.b.v. nutsvoorzieningen worden er kosten gemaakt voor onder andere taxaties. Nu moet dit achteraf altijd verklaard worden, want de kosten worden wel gemaakt, maar tot op heden is hiervoor geen bedrag opgenomen in de begroting. Daarnaast willen we dit budget gebruiken om aankooptrajecten op te zetten mochten daarvoor gelegenheden voor zijn. Als we dat niet doen, moeten we telkens naar het college wat het aankoopproces kan vertragen.

Wat stellen we voor?

Voor het uitvoeren van taxaties voor aan- en verkopen en overige kosten stellen we de Raad voor om jaarlijks € 50.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Wat als we het niet doen?

Als we geen budget hebben voor de kosten, moeten we voor elke opdracht en bijbehorende factuur budget vragen bij het college, die dit elk kwartaal via begrotingswijzigingen bij de raad verantwoord. Dit vertraagt het werkproces van team Grondzaken en is een belasting voor Financiën om de begrotingswijzigingen te verantwoorden.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het uitvoeren van taxaties voor aan- en verkopen en overige kosten bedragen € 50.000 per jaar.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 50	- € 50	- € 50	- € 50	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [3. wenselijk]

Capaciteit aansturing team Omgeving**08.05**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	2
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Bij de totstandkoming van het inrichtingsplan voor de nieuwe organisatie is de formatie van een aantal teammanagersfuncties individueel naar beneden bijgesteld, waaronder die van teammanager Omgeving. De huidige formatie van 0,8 fte blijkt in de praktijk ontoereikend om de omvangrijke en complexe taken effectief uit te voeren. Zo zijn een deel van de taken zelfs uitgebreid door het ontbreken van een clustermanager, waardoor extra taken als management overleggen en jaarplannen moeten worden opgepakt. Om de continuïteit en kwaliteit van het teammanagerschap te waarborgen, stellen wij voor om de formatie in overeenstemming te brengen met de huidige bezetting van 1 fte. Hiermee wordt een solide basis gelegd voor een goed functionerend team en een efficiënte uitvoering van de gemeentelijke taken.

Wat stellen we voor?

Om de taken en verantwoordelijkheden van de functie van teammanager Omgeving effectief te kunnen uitvoeren, stellen wij voor om de formatie met 0,2 fte uit te breiden. Dit doet recht aan de ruimte die nodig is om de complexe en groeiende uitdagingen binnen het team en het werkgebied succesvol te organiseren. Door de formatie in overeenstemming te brengen met de huidige bezetting, waarborgen we niet alleen een optimale uitvoering van de functie, maar ook de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening en ondersteuning aan de organisatie.

Wat als we het niet doen?

Als we het niet doen, doet de formatie geen recht aan de taken van de teammanager en blijven bezetting en formatie in disbalans.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,2 fte voor de functie teammanager Omgeving bedraagt € 27.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 26	- € 26	- € 26	- € 26	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [3. wenselijk]

Capaciteit voor grondzaken t.b.v. werkvoorraad en ambities**08.01****Vervallen?** (ja)**Wettelijk?** (nee)**Prioriteit** midden**Mij. belang** (hoog)**(score)** 8**Wat willen we?**

Grondzaken heeft een grote rol in vastgoedvraagstukken binnen de gemeente. Het takenpakket is breed. Zo is het team o.a. verantwoordelijk voor aan- en verkoop van grond, verhuur, grondbeleid, alle juridische aspecten binnen projectontwikkeling en beheren ze de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Helaas is er onvoldoende capaciteit binnen grondzaken om alle taken goed uit te voeren terwijl het, zeker op dit moment, essentieel is om continuïteit en voortgang binnen (woningbouw)projecten te waarborgen.

Wat stellen we voor?

Om werkvoorraad en ambities aan te kunnen vragen we capaciteit in de vorm van 1 fte juridisch medewerker grondzaken die de juristen kan ontlasten waardoor zij hun tijd effectiever kunnen inzetten.

Wat als we het niet doen?

Als de capaciteit niet beschikbaar wordt gesteld heeft dat direct invloed op de voortgang van de (woningbouw)projecten, maar ook op de kwaliteit van het contractbeheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Op dit moment is de capaciteit op projecten structureel te laag. De huidige inzet zorgt op den duur voor vertraging van woningbouwprojecten. Deze aanvulling zorgt ervoor dat deze projecten niet vertragen, zodat we nu en in de toekomst meer projecten kunnen oppakken.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het beschikbaar stellen van 1 fte voor de functie juridisch medewerker bedraagt € 97.000.

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 97	- € 97	- € 97	- € 97	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Capaciteit voor projectleiding t.b.v. huidige ambities (woningbouw)projecten

08.04

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	8
Mij. belang	 (hoog)		

Wat willen we?

De projectleider vervult een cruciale rol bij de start, voortgang en succesvolle afronding van (woningbouw)projecten. Deze functie vereist niet alleen strategische en organisatorische vaardigheden, maar ook de capaciteit om samenwerking tussen verschillende belanghebbenden te faciliteren en te waarborgen. Door het gebrek aan voldoende formatie ontstaat er een risico op vertragingen in projectuitvoering, een verhoogde werkdruk bij bestaande projectleiders en een mogelijke afname in de kwaliteit van de resultaten. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden en de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van woningbouw te realiseren, stellen wij voor om de formatie voor projectleiding uit te breiden met 2 fte. Deze uitbreiding is noodzakelijk om projecten effectief te kunnen managen en de voortgang te waarborgen, maar ook om de juiste balans te vinden voor de inzet vanuit de andere disciplines.

De doelstelling van de gemeente is de woningbouwopgave. Op dit moment werken we aan ongeveer 20 projecten en komen er nog 10 projecten aan. Deze projecten staan nu on hold, omdat er nu geen capaciteit voor is. Met de huidige projecten en capaciteit (projectleiders zijn nu reeds in dienst, maar worden van ander budget gedekt) voldoen wij wel aan de woningbouwopgave.

Wat stellen we voor?

Om een solide basis te bieden voor de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie, stellen wij voor om capaciteit in de vorm van formatie beschikbaar te stellen. Hiermee brengen we formatie en bezetting in balans, zodat de continuïteit en kwaliteit van het werk gewaarborgd blijft. Dit draagt bij aan een efficiënte en effectieve inzet van medewerkers, wat essentieel is voor het behalen van de gemeentelijke doelstellingen en het verbeteren van de interne samenwerking.

Wat als we het niet doen?

Als de capaciteit niet beschikbaar wordt gesteld, heeft dit directe en negatieve gevolgen voor de voortgang van de (woningbouw)projecten. Het ontbreken van voldoende formatie leidt tot vertragingen in de planning en uitvoering, waardoor essentiële mijlpalen mogelijk niet op tijd worden bereikt. Daarnaast zal de huidige werkdruk op projectleiders toenemen, wat de kwaliteit en effectiviteit van het projectmanagement kan verminderen. Dit tekort aan capaciteit heeft niet alleen impact op de interne processen, maar kan ook het vertrouwen en de samenwerking met externe partners en belanghebbenden beïnvloeden. Dit risico brengt de realisatie van de gemeentelijke ambities (voldoen aan woningbouwopgave) in gevaar.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 2,0 fte voor de functie projectleider bedraagt € 244.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 244	- € 244	- € 244	- € 244	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Capaciteit voor projectondersteuning t.b.v. voortgang van (woningbouw)projecten**08.03****Vervallen?** (ja)**Wettelijk?** (nee)**Mij. belang** (hoog)**Prioriteit** midden**(score)** 8**Wat willen we?**

De projectondersteuner is een essentiële functie voor de voortgang van (woningbouw)projecten en het ondersteunen van projectleiders. De projectondersteuner betrof een tijdelijke functie en is niet in het formatieplan opgenomen. Dit had wel moeten. Nu wordt de continuïteit van ondersteuning en voortgang van projecten bemoeilijkt. De functie is van cruciaal belang om de kwaliteit van projectmanagement te waarborgen, de realisatie van gemeentelijke ambities te ondersteunen, maar ook om de efficiënte samenwerking met verschillende betrokken partijen te faciliteren.

Wat stellen we voor?

Het beschikbaar stellen van capaciteit in de vorm van formatie zorgt ervoor dat de ondersteuning van de projectleiders structureel en duurzaam wordt geregeld. Dit draagt bij aan een efficiëntere inzet van projectleiders, waardoor zij zich volledig kunnen concentreren op het strategische en inhoudelijke aspect van projecten. Met deze maatregel waarborgen we niet alleen de voortgang van projecten, maar versterken we ook de kwaliteit van de uitvoering en samenwerking binnen de organisatie.

Wat als we het niet doen?

Als de benodigde capaciteit niet beschikbaar wordt gesteld, zal dit directe gevolgen hebben voor de voortgang van de (woningbouw)projecten. Dit kan resulteren in vertragingen bij de realisatie van projecten, een verhoogde werkdruk voor de huidige medewerkers en mogelijk een afname in de kwaliteit van de uitvoering. Daarnaast zullen de ambities van de gemeente op het gebied van woningbouw en gebiedsontwikkeling onder druk komen te staan. Deze ambitie is de ondergrens die met de Raad is afgesproken en staat gelijk aan de woningbouw opgave. Dit zijn provinciale afspraken waar de gemeente aan wil voldoen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1,0 fte voor de functie projectondersteuner bedraagt € 97.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 97	- € 97	- € 97	- € 97	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Koppeling Platform Slappe Bodem – Funderingsloket

08.06

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	6
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

In 2022 is Tytsjerksteradiel aangesloten bij het Funderingsloket (onderdeel van het Feangreideprogramma). De gemeentelijke sturing van het Feangreideprogramma loopt via het 'Bestuurlijk Overleg Gemeenten Feangreide (BOG)'.

Door het Bestuurlijk Overleg Feangreide Gemeenten is aansluiting gezocht bij het landelijk opererende Platform Slappe Bodem. Hiermee wordt beoogd de slagkracht en mogelijkheden (m.n. op rijksniveau) te versterken. Het betreft dus een verbinding vanuit het bestaande programma 'Funderingsloket'. Aan de deelname zijn kosten verbonden, budget (€ 8.500 / jaar). Dit budget dient via de kadernota per 2026 beschikbaar te komen. In eerste instantie t/m 2031.

Wat stellen we voor?

De bijdrage voor het Platform Slappe Bodem te reserveren.

Wat als we het niet doen?

Dan zouden de andere gemeenten in het Feangreideprogramma de kosten namens Tytsjerksteradiel over moeten nemen. Dit is eigenlijk geen (reële) optie. Of Tytsjerksteradiel zou de bijdrage verder moeten weigeren, waarbij we niet voldoen aan verplichtingen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor de bijdrage voor het Platform Slappe Bodem bedragen € 9.000 per jaar (2026 t/m 2031).

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 9	- € 9	- € 9	- € 9	Status	 [A – realisatiefase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Nieuwe functie regelanalist / geo-adviseur**08.09****Vervallen?** (ja)**Wettelijk?** (nee)**Mij. belang** (laag)**Prioriteit** laag**(score)** 4**Wat willen we?**

Voor 2032 dient de gemeente een definitief omgevingsplan te hebben. Hiervoor moet komende jaren alle bestemmingsplannen en meerdere verordeningen omgezet worden. Ondanks de keus dit 'beleidsarm' te doen, zullen alle regels uit de oude bestemmingsplannen omgezet moeten worden volgens de nieuw beoogde structuur. De regels moeten leesbaar en begrijpelijk, maar ook juridisch kloppend voor de burger zijn. Zodat in het nieuwe DSO duidelijk is wat waar wel mag en kan!

Het leesbaar maken van de juridische regels kost extra veel tijd. Maar met deze inzet zal een burger zelf kunnen beoordelen of zijn plan voldoet aan de regels, waardoor er minder vragen aan de gemeente zullen worden gesteld. Zodoende verwachten we dan dat dit minder capaciteit vraagt bij bijvoorbeeld de Frontoffice of afdeling Vergunningen.

De regelanalist is een belangrijke spil in dit proces. Vanaf het begin tot het eind is die betrokken bij het bedenken/ aanpassen van de regels die opgenomen moeten worden in het Omgevingsplan. Hij zorgt dat ze begrijpend worden, toetsbaar zijn en dat middels een vergunningscheck de burger kan kijken of zijn plan voldoet aan de regels.

Wat stellen we voor?

Om het omgevingsplan voor 2032 structureel op orde krijgen stellen wij voor om voor 1 fte een regelanalist/ geo-adviseur structureel aan te stellen.

Wat als we het niet doen?

Als we niet beschikken over een regelanalist zullen deze werkzaamheden uitgevoerd moeten worden door andere medewerkers binnen het team RO en Vergunningen. Dit zal dan ten koste gaan van de werkzaamheden die zij uitvoeren binnen hun functie. Bijvoorbeeld het behandelen van initiatieven. Ook zal het gevolgen hebben voor de leesbaarheid van de regels. Aangezien het leesbaar maken van de juridische regels veel extra tijd kost. Ook zal er dan waarschijnlijk gekozen worden de regels niet 'toepasbaar' te maken. De burger kan dan niet zelf beoordelen of zijn plan voldoet aan de regels. Hierdoor zal de vraag aan de gemeente gesteld worden, waardoor dit weer extra capaciteit vraagt voor bijvoorbeeld de Frontoffice of afdeling Vergunningen. Er is nu niet de tijd en nodige expertise in het team.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 1,0 fte voor de functie regelanalist / geo-adviseur bedraagt € 115.000.

Vanuit de resterende Omgevingswet middelen staan er voor 2026 voor de geluidstaak nog € 10.000 gereserveerd waaruit gedeeltelijke dekking kan worden gevonden.

Vooralsnog zal de resterende dekking voor deze nieuwe wettelijke taak tlv het begrotingsresultaat worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 105	- € 115	- € 115	- € 115	Status	 [B – planfase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Omzetten formatie teamassistent van incidenteel naar structureel**08.10**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	2
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

We willen dat taken soepel en efficiënt worden verdeeld. Teamassistenten binnen team Ruimte en Vergunningen assisteren voor meerdere teams, namelijk het team Omgeving, team VTHV en het team Ruimte en Vergunningen. Teamassistenten hebben onder andere tot taak om te publiceren, zaken in te boeken en fixi meldingen te verdelen. Daarnaast ondersteunen zijn bij de pfo's.

Wat stellen we voor?

Op dit moment wordt deze functie vervuld door 2,6 fte, waarvan 0,5 fte tijdelijk. We merken dat deze inzet minimaal benodigd is voor het naar behoren uitvoeren van de taken. Wij stellen dan ook voor om 0,5 fte structureel toe te voegen aan de functie team assistent.

Wat als we het niet doen?

Dan zullen een aantal taken, b.v. publiceren, inboeken van zaken, verdelen van fixi meldingen etc, nu belegd bij de team assistent, opgepakt moeten worden door casemanagers, vergunningverleners en juristen. Zij komen dan mogelijk in tijdgebrek om aan de wettelijke termijnen van hun primaire taken te voldoen. Daarbij zal ondersteuning bij de pfo's wegvallen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,5 fte voor de functie team assistent bedraagt € 41.000.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 41	- € 41	- € 41	- € 41	Status	 [B – planfase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [3. wenselijk]

Ontwikkelaar milieu specialisatie geluid**08.11**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	midden
Wettelijk?	 (nee)	(score)	6
Mij. belang	 (midden)		

Wat willen we?

De functie ontwikkelaar milieu met specialisatie geluid vertegenwoordigt een breed scala aan milieutaken binnen het milieuvakgebied met specialisatie op het vakgebied van geluid. Hierbij valt te denken aan Bedrijven en Milieuzonering, industrielawaai, verkeerslawaaai, geluidwering, trillingen en externe veiligheid.

Met de komst van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden, zijn veel geluidtaken van de rijksoverheid overgeheveld naar gemeenten. De hoeveelheid werk die hieruit volgt voor het opstellen van het omgevingsplan, vergunningverlening, ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsontwikkelingen, ondersteunen bij geluidsvraagstukken van toezicht en handhaving en geluidstechnische en milieukundige begeleiding van projecten binnen de gemeente maken dat 0,75 fte onvoldoende is om alle taken goed uit te kunnen voeren.

Wat stellen we voor?

Om de functie structureel te verhogen met 0,25 fte naar 1,0 fte.

Wat als we het niet doen?

Op dit moment wordt de functie ingevuld door 1,0 fte. De gevraagde 0,25 fte wordt gedekt uit omgevingsgelden. Dit is tijdelijk geld en dus eindig.

Duidelijk is dat een volledig fte benodigd is om deze functie uit te voeren, omdat anders de wettelijke taak ten aanzien van de geluid niet naar behoren kan worden uitgevoerd. Termijnen zullen dan mogelijk niet worden gehaald.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,25 fte voor de functie Ontwikkelaar milieu specialisatie geluid bedraagt € 28.000.

Vanuit de resterende Omgevingswet middelen staan er voor 2026 voor de geluidstaak nog € 53.000 gereserveerd waaruit dekking kan worden gevonden. Vooralsnog zal de dekking daarna ten laste van het begrotingsresultaat worden gebracht.

Financieel (x € 1.000)**Begrotingsjaar 2026**

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
–	– € 28	– € 28	– € 28	Status	 [B – planfase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [2. noodzakelijk]

Teammanager ro en vergunningen**08.13**

Vervallen?	 (ja)	Prioriteit	laag
Wettelijk?	 (nee)	(score)	2
Mij. belang	 (laag)		

Wat willen we?

Bij de totstandkoming van de inrichtingsplannen voor de nieuwe organisatie is voor een aantal individuele teamleidersfuncties de formatie naar beneden bijgesteld. De functie van teammanager RO en Vergunningen is daar één van. De huidige formatie van 0,8 fte is echter onvoldoende om de taak naar behoren te kunnen uitoefenen. Zo zijn een deel van de taken zelfs uitgebreid door het ontbreken van een clustermanager, waardoor extra taken als management overleggen en jaarplannen moeten worden opgepakt. De bezetting is 1 fte en willen we graag in overeenstemming brengen met de formatie.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om de formatie van teammanager RO en Vergunningen met 0,20 fte uit te breiden.

Wat als we het niet doen?

Dan doet de formatie geen recht aan de taken van de teammanager en blijven bezetting en formatie in disbalans.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het structureel beschikbaar stellen van 0,2 fte voor de functie teammanager RO en Vergunningen bedraagt € 27.000.

KADERNOTA 2026 – 2029

Financieel (x € 1.000)

Begrotingsjaar 2026

2026	2027	2028	2029	Fin. effect	 [vragend (nadelig)]
- € 27	- € 27	- € 27	- € 27	Status	 [B – planfase]
Zandbergen, B. van				Aard	 [3. wenselijk]